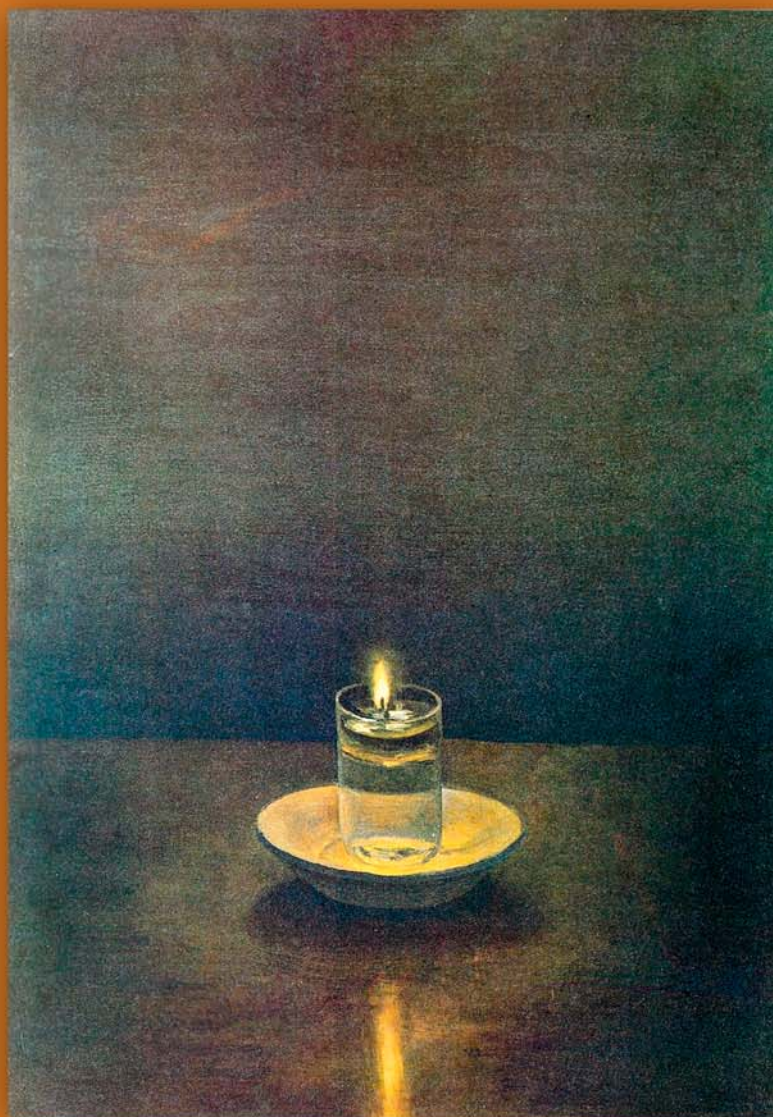

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έτος 60 – Τεύχος 8

Σεπτέμβριος 2011

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδου Εκδόσεων τής Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς
Ἰπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας κ. Κύριλλος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: Ἀλέξανδρος Ἰ. Κατσιάρας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 2010 ΜΕ ΕΝΙΑΥΣΙΑ ΘΗΤΕΙΑ: π. Δημήτριος Τζέρπος, π. Σωφρόνιος Γκουτζίνης, π. Νεόφυτος Ραφαηλίδης, π. Γεράσιμος Ζαμπέλης, π. Ἀθανάσιος Γρίκας καί ὁ κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς, – ΥΠΕΥΘΥΝΗ ἸΛΗΣ: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη. – ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΗΜΕΛΕΙΑ: Χαράλαμπος Κωστόπουλος – ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Κων. Χολέβας καί Βασίλειος Τζέρπος. – ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰπεύθυνος Τυπογραφείου: Ν. Κάλτζιας, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα, Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380. Τιμή τεύχους 1 € (γιά ὄσους δέν τό δικαιούνται δωρεάν).

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251

e-mail: efimerios@ecclesia.gr

Ἐξώφυλλο: Ἔργο τοῦ Γιώργου Μανουσάκη.

Τὸ Περιοδικό «Ἐφημέριος» δέν εὐθύνεται γιὰ τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῶν ἀρθρογράφων του.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Έτος 60

Σεπτέμβριος 2011

Τεύχος 8

Περιεχόμενα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΤΣΙΑΡΑ Είσοδικόν	3
ΠΡΕΣΒ. ΜΙΧΑΗΛ ΣΤ. ΚΑΡΔΑΜΑΚΗ Ὁ Ἱερέας, ποιητής καί ζωγράφος τοῦ Χριστοῦ	4
ΠΡΕΣΒ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Γιατί καταγράφηκαν τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ;	10
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ι. ΣΚΑΛΤΣΗ Ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Στυλίτης (στό Χριστιανικό Ἑορτολόγιο)	11
ΠΡΩΤ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΙΝΑΚΟΥΛΑ Ὁ πλοῦτος τοῦ φτωχοῦ	15
ΠΡΩΤ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ Συναγωγή: Ἐκκλησία ὄλων τῶν Ἐθνῶν. Μία ἀφρικανική- πεντηκοστιανή κίνηση στήν Ἑλλάδα	19
Π. Μ. ΣΩΤΗΡΧΟΥ Ἅγιος Μάμας. Ἐνας Μάρτυς υἱός Μαρτύρων	21
Ἐπικοινωνία	23
Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἐφημερίου	27
Βιβλιοπαρουσίαση	28
Μηνολόγιο	30
Ἐφημεριακά	32

«Διότι ἡ ἄσκησις ὀρθοστασίας πάνω στό στυλο ἔγινε αἰτία νά φωτιστοῦν πολλές μυριάδες ἀπό τούς Ἰσραηλίτες πού ὑπηρετοῦσαν τό σκοτάδι τῆς ἀσέβειας. Γιατί τό φωτεινότατο αὐτό λυχνάρι (ὁ Συμεών ὁ Στυλίτης), σάν νά τοποθετήθηκε πάνω σέ ἕνα λυχνοστάτη, ἔστειλε παντοῦ τίς ἀκτίνες του σάν τόν ἥλιο. Καί ἦταν δυνατό νά βλέπει κανεῖς καί Ἰβηρες, ὅπως εἶπα, καί Ἀρμένιους καί Πέρσες νά φτάνουν καί νά δέχονται τό θεῖο βάπτισμα. Οἱ Ἰσμαηλίτες πάλι, φτάνοντας κατά ὁμάδες διακόσιοι μαζί καί τριακόσιοι, καί μερικές φορές καί χίλιοι, ἀπορρίπτουν μέ κραυγές τήν πατρική πλάνη καί, συντρίβοντας μπροστά στό μεγάλο ἐκεῖνο φωστήρα τά εἰδῶλα πού λάτρευαν καί ἀπαρνούμενοι τά ὄργια τῆς Ἀφροδίτης (διότι ἀνέκαθεν εἶχαν δεχτεῖ τή λατρεία αὐτοῦ τοῦ δαίμονα), μετέχουν στά θεῖα μυστήρια, δέχονται νόμους ἀπό τήν ἱερή ἐκείνη γλώσσα καί ἐγκαταλείπουν τά πατροπαράδοτα ἔθιμα, ἀρνούμενοι στή διατροφή τους τό κρέας τῶν ἄγριων ὄνων καί τῶν καμήλων».

Θεοδωρήτου Κύρου, Φιλόθεος Ἱστορία, ΚΖ,
«Συμεώνης», Migne PG 1476AB.

Μετάφραση ἀπό τήν Ἰ. Μ. Παντοκράτορος
Σωτήρος Χριστοῦ Κερκύρας, στόν Γ' τόμο τοῦ ἔργου
«Ἀνατολικός Ὀρθόδοξος Μοναχισμός», σ. 387.

Σεβαστοί πατέρες,

«Ὁ ἱερέας, ποιητής καί ζωγράφος τοῦ Χριστοῦ» εἶναι ὁ τίτλος ἑνός ἀνέκδοτου ἄρθρου πού ὁ μακαριστός πατέρας Μιχαήλ Καρδαμάκης μοῦ εἶχε ἐμπιστευθεῖ γιά ἄλλη χρήση καί δέν εὐδοκίμησε καί πού ὕστερα ἀπό πρόσφατη συνεννόηση μέ τήν Πρεσβυτέρα του μοῦ ἐπέτρεψε νά δημοσιεύσω στό τεῦχος αὐτό στά *Προσόμοια*. Ἐπισημαίνοντας «τήν ὑπαλληλική καί ἐπαγγελματική ἀκρίβεια τῆς Ἱερωσύνης» ὑποστηρίζει ὅτι «ὅλη ἡ Ἐκκλησία μας μπορεῖ νά πολιτεύεται καί νά ἀποστέλλεται ὡς ἕνας ποιητής ἢ μία ποίηση». Στή στήλη *Τίνα μέ λέγουσι οἱ ἄνθρωποι εἶναι*; ὁ π. Κωνσταντῖνος Παπαθανασίου δίδει ἀπάντηση στό ἐρώτημα «Γιατί καταγράφηκαν τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ;» καί ὁ κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς ἀσχολεῖται μέ τόν ἅγιο Συμεών τόν Στυλίτη καί τήν ἀναφορά του στό Χριστιανικό Ἑορτολόγιο. Στή *Διακονία τοῦ Λόγου* ὁ π. Ἀντώνιος Πινακούλας ἀναλύει τήν παραβολή τοῦ πλουσίου καί τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου, κάνοντας λόγο καί γιά τόν πλοῦτο τοῦ δευτέρου, τό ποιητικό, θά ἔλεγε κάποιος, ὄνομά του, πού σημαίνει «βοηθός μου εἶναι ὁ Θεός». Μία καινούρια σχετικά αἴρεση, τήν ἀφρικανική-πεντηκοστιανή κίνηση «Συναγωγή: Ἐκκλησία ὅλων τῶν Ἐθνῶν» παρουσιάζει στήν στήλη *Πρός Διάκρισιν* ὁ π. Βασίλειος Γεωργόπουλος καί ἀποσπάσματα ἀπό τόν Βίο τοῦ παιδομάρτυρα Ἀγίου Μάμαντα, ὅπως τόν διηγεῖται ὁ Π. Μ. Σωτήρχος θά βρεῖτε στό *Συναξάριον*.

Στήν στήλη τῆς *Ἐπικοινωνίας* συνεχίζεται ἡ ἀναφορά στό θέμα τοῦ ἄρθρου τοῦ κ. Σκαλτσῆ. Νέους τίτλους βιβλίων διάλεξε γιά τήν *Βιβλιοθήκη τοῦ Ἐφημερίου* ὁ κ. Σταῦρος Τερζῆς καί στό *Μηνολόγιο* ὑπάρχουν πολλές εἰδήσεις ἀλλά καί ἐνημέρωση γιά τά *Ἐφημεριακά Ζητήματα* ἀπό τόν π. Γεώργιο Βαμβακίδη. Τέλος, ἐνδιαφέροντα βιβλία καί ἕνα καινούριο περιοδικό παρουσιάζει στή *Βιβλιοπαρουσίαση* ἡ κ. Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη.

Καλό νέο Ἐκκλησιαστικό Ἔτος!

Ἀλέξανδρος Κατσιάρας,
Διευθυντής Σύνταξης

ΠΡΟΣΟΜΟΙΑ

Ὁ ἱερέας, ποιητής καί ζωγράφος τοῦ Χριστοῦ

Πρεσβ. Μιχαήλ Στ. Καρδαμάκη

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ συνήθως ὡς ἐχθρός τῆς Ἱερωσύνης, ὄχι μόνο ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὀρθοδόξως ὑπερασπίζεται τά αὐθεντικά καί οὐσιώδη χαρακτηριστικά της, ἀλλά καί ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θεολογικῶς ὑπενθυμίζει τά ἀλλοτριωτικά καί ἀπαξιωτικά ἀμαρτήματά της. Ἄλλωστε ὅταν ὁμιλεῖς διστακτικῶς καί ὄχι κολακευτικῶς γιά τά ὀριζοντίως διευρυνόμενα καί διαρκῶς κλονιζόμενα ἐκκλησιαστικά πράγματα, αἰσθάνεσαι ὁ ἴδιος ὡς ξένος ἢ θεωρεῖσαι ὡς παραβάτης, ἕνας πού τολμᾷ νά διαταράσσει τίς ἐπικρατοῦσες πλέον ἀντιλήψεις ἢ συνήθειες, μέσα στίς ὁποῖες ἐπαναπαύεται καί ἡ Ἱερωσύνη τοῦ κλήρου. Τό οἰκειό καταντᾶ ἄγνωστο καί τό ἀληθές ἀνύπαρκτο.

Ἡ θεολογία, ἢ τά θεολογικά κριτήρια, δέν μαρτυροῦν πλέον τό πρῶτο καί τό ἔσχατο στή γνώμη τῆς Ἐκκλησίας ἀλλά τό τελευταῖο ἢ τό ἀχρείαστο, ὅταν χρησιμοποιοῦνται πέραν τοῦ πληρώματος τῆς ἀλήθειας. Εἶναι πλέον τά τυπικῶς συμπληρωματικά, ὅταν προσεγγίζουν τά ἐκκλησιαστικά γεγονότα ἢ ἐκλαμβάνονται ὡς εὐκαιριακῶς ἀναγκαῖα, ὠφέλιμα ἢ χρήσιμα. Στήν Ἐκκλησία οὐδέποτε ἰσχύει τό νομικῶς ἀναγκαῖο, ἀλλά τό ἀγαπητικῶς ἀληθές. Ὅ,τι ὀρθολογικῶς ἢ ὑποχρεωτικῶς προορίζεται τώρα γιά τήν Ἱερωσύνη, περιορίζει σέ μεγάλο βαθμό καί τήν ὑπαλληλική ἢ ἐπαγγελματική (καθαρῶς ἐφημεριακή) ἀκρίβειά της, στηρίζει τίς ἀνέραστες συνθήκες, μέσα στίς ὁποῖες μπορούμε εὐκόλα νά τήν ἀσκήσουμε, ἀλλά καί νά τήν ἀρνηθοῦμε.

Ἡ Ἱερωσύνη φέρει τήν σφραγίδα της ἐπί τήν καρδιά μας, εἶναι ἕνας ἔρωτας, «μιά ἐπιτεταμένη ἀγάπη», μέχρι θανάτου καί πέραν τοῦ θανάτου. Δέν εἶναι ἕνα ἱερό καί ὑψηλό καθήκον ἐν μέσῳ κοσμικῶν τιμῶν, πού ὑπερασπίζεται τά δικαιώματα τοῦ Θεοῦ, καί ἀπαξιώνει τά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν κάθε διαίρεση καί ἀντίθεση εἶναι ἐπάνοδος ἀπό τήν Ἐκκλησία στή θρησκεία. Ζεῖ καί πάσχει ἐντός τῶν θαυμασιῶν τῆς σωτηρίας ἐν Χριστῷ, κηρύττει διά πάντων τό μυστήριό Του, βαπτίζοντας τά πάντα εἰς αὐτό τό μυστήριο. Ὁ Ἱερέας δέν εἶναι πλέον ἕνας ἀνώτερος ἢ ἀπρόσιτος ἄνθρωπος, ὅπως συμβαίνει στίς θρησκείες· εἶναι ὁ Χριστιανός ἐν πᾶσι ἄνθρωπος, ἕνας ἐραστής τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ στήν θυσία του, εἰς μαρτύριον τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ. Καί αὐτό ἀνοίγει τήν Ἱερωσύνη μας πρός ἕναν ἄλλο κόσμον, τόν κόσμον τοῦ Θεοῦ, ὅπου τά πάντα ἀγιάζονται καί σώζονται.

Ἡ ὑπερηφάνεια ἢ ἡ καύχηση γιά τό «ἄσαρκο» ἢ «ἀγγελικό» τάχα σχῆμα τῆς Ἱερωσύνης, ἓνα σχεδόν νεφέλωμα αὐταπάτης, μιᾶ ἀνθρώπινη ιδεοληψία, ἐκτός τῆς ἐσχατολογικῆς πραγματικότητος, εἶναι ἐπόμενο νά μὴν ἐκφράζει τίς πραγματικές ἐνώδυνες ἐμπειρίες τῆς ἐν χάριτι ἢ πνεύματι ἀγίῳ. Ἡ Ἱερωσύνη μόνον στή μεγαλειότητα τοῦ Σταυροῦ εἶναι τό πλέον ταπεινό, γνήσιο καί σταθερό δῶρο τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν τότε μόνον φυλάσσει τὴν χριστιανικὴ τῆς τιμὴ καί τίς ἐπουράνιες καταβολές τῆς. Ὅχι λοιπὸν στό ἐπίπεδο κάποιου μεταφυσικοῦ ἀγγελισμοῦ, ἀλλὰ στήν πραγματοποίησιν τοῦ ἀληθινοῦ ἀνθρώπου στόν ἀληθινὸ Θεό, ἢ χριστιανικὴ Ἱερωσύνη βρῖσκει τὸν ἑαυτὸ τῆς καί τιμᾶ τὴν ἀποστολὴ τῆς. Εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ τέλειος ἄνθρωπος, πού κάνει τοὺς τέλειους ἀνθρώπους πληρέστερους τῶν ἀγγέλων.

Οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἱ κλητοὶ ἐπ' ἐλευθερίᾳ καί αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ὁ Σταυρὸς τῆς, ὅταν ἡ χριστιανικὴ ἐλευθερία εἶναι σταυρική. Οἱ ἱερεῖς καλοῦνται, θυσιάζοντας τὴν αὐθαιρεσία στήν ἐλευθερία, νά μὴν πράττουν τίποτα πού δὲν ἔπραξε ὁ Χριστὸς καί νά ἀποφεύγουν νά πολυπραγμονοῦν καί νά ἐξαντλοῦνται σέ πράγματα, ὅπου δὲν εἶναι πλέον ὁ Θεός. Ἡ Ἱερωσύνη δὲν ἐργάζεται γιά νά ἀντικαταστήσει ἢ νά ἀντιπροσωπεύει τὸν Κύριό τῆς, ἀλλὰ γιά νά τὸν καθιστᾶ περισσότερο παρόντα στήν ἐν Ἐκκλησίᾳ παρουσία του, ὅπου οἱ πάντες γινόμαστε παρόντες, νά τὸν φανερώνει ἀληθῶς μεταξύ ὄλων τῶν πιστῶν, καί μάλιστα ἐκείνων πού ἀγαποῦν τὴν ἐπιφάνειά Του. Γιατί δὲν σώζουν τὰ πολλὰ καί ποικίλα ἔργα μας, ἀλλὰ ὁ Χριστὸς ἐν τοῖς ἔργοις Του, πού τιμοῦν μέ τὴ φιλία καί τὴ μίμησίν του οἱ ἱερεῖς.

Τίποτα δὲν ὑπάρχει, ἐπομένως δὲν ἔχουμε, πού νά μπορέσουμε νά προσθέσουμε στόν χριστιανισμό καί τὴν Ἱερωσύνη Του. Καλοῦμαστε ἀντιθέτως νά νοοῦμε ἐν καρδίᾳ τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ καί Πνεύματι ἀποκαλυφθέντα καί ἀποκαλυπτόμενα, τὰ χαρισθέντα καί χαριζόμενα, νά διαφυλάσσουμε τὴν ἀγιότητά τους, ὥστε ἀδιαλείπτως «ἐκτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ» καί ἐν σοφίᾳ ταπεινώσεως, νά γινόμαστε συνεργοὶ τοῦ Θεοῦ ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, στό ἔργο τῆς σωτηρίας πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τό τελικὸ γιά τὴν Ἱερωσύνη φαίνεται νά εἶναι τοῦτο: νά μὴν σκιαζοῦμε τὴν αἰώνια δόξα τοῦ Θεοῦ στόν κόσμον, ἢ νά μὴν κλείνουμε τίς ὁδοὺς τῆς χάριτος Του, πού ὁ Θεὸς ἄνοιξε καί ἀνοίγει γιά νά ἀναπαυθοῦμε στοὺς κόλπους Του.

Ὅσο περισσότερο ὠριμάζουμε στή χάριτίν τῆς Ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ, τόσο σταθερότερα ἀπελευθερωνόμαστε ἀπὸ ἀναρίθμητα περιττὰ ἢ ἄχρηστα, μέ τὰ ὁποῖα συνήθως ἐπενδύουμε τὴν Ἱερωσύνη μας, ἐνεργοῦντες κατὰ τίς παραδόσεις τῶν ἀνθρώπων καί ὄχι κατὰ Θεόν. Καί τότε ἐπιστρέφουμε στόν ἓνα, πού συγκροτεῖ ἢ ταπεινῶση, ἢ πίστις, ἢ ἀγάπη, ἢ ἀλήθεια, ἢ ὁμορφιά, ὅλα αὐτὰ ὁ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καί ἡ ζωὴ τοῦ ἐνός πραγματικοῦ Ἱερέα Του. Ὁ χριστιανὸς ἱερεὺς δὲν εἶναι κάποιος πολυμαθὴς καί πολυάσχολος, πού ὑπερασπίζεται μέ ἰδιαίτερη αὐστηρότητα πλῆθος ἠθικιστικο-νομικιστικῶν ἐντολῶν καί ἀπαγορεύσεων, ἐνός ἀπόντος Θεοῦ, στοὺς ἀνθρώπους. Καταθέτει μόνον ἐκεῖνο πού κοινώνει ἐν τῇ θυσίᾳ τοῦ Χρι-

στοῦ καί στηρίζει τήν ἱερατική ὑπαρξή του· δωρίζει χαίρων τίς δωρεές τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ, τίς παρατεινόμενες διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀφοῦ ἀξιῶνεται νά συλλειτουργεῖ μέ τόν Κύριο καί πάντες τούς Ἁγίους, σέ κάθε Εὐχαριστία τό μυστήριό τῆς Ἐκκλησίας ὡς σώματος Χριστοῦ, ὡς τῆς μόνης ζωῆς γιά νά ζήσει κι αὐτός μαζί μέ τόν κόσμο.

Ὅλα ἐδῶ ἔρχονται ἀπό τό Θεό πρός τούς ἀνθρώπους καί διά τῶν ἀνθρώπων ἐπιστρέφουν στό Θεό. Καί τότε μόνο ἐδῶ βρίσκουν τήν ἔσχατη καί αἰώνια δόξα τους: Τό προπρωτικό φῶς καί τήν προπρωτική ὁμορφιά τους. Ἡ Εὐχαριστία τῆς Ἐκκλησίας ἔχει τήν τάξη τῶν οὐρανίων, αἰώνιων καί ὠραίων πραγμάτων. Δέν εἶναι καιρός καταφυκτικῶν καί μεταφυσικῶν περιπλανήσεων τοῦ ἀτομικοῦ ἀνθρώπου· ἐκεῖ ὁ νῦν καί αἰεὶ καιρός τῆς σωτηρίας, ὅπου ὅλα τά θαύματα καί οἱ θησαυροὶ ἐν Χριστῷ κατακλύζουν τούς πιστούς, ὅπου ὅλα ἔχουν κέντρο τό φῶς ἢ τό κάλλος τοῦ Χριστοῦ. Ἐδῶ ὁ Θεός δέν κρύβει κάτι πού πρέπει νά τό ἀναζητοῦμε, εἶναι «ὁ ὢν, ὁ ἦν καί ὁ ἐρχόμενος», πού συντρῶγει καί συνομιλεῖ μαζί μας. Ὅλος φῶς, ὅλος ζωῆ, ὅλος λαμπρότητα, ὅλος ἀγάπη, ὅλος ἀγιότητα, ὅλος ὠραιότητα. Γιά τοῦτο καί ἡ Εὐχαριστία μυστήριό τῶν μυστηρίων, εἶναι μιά ἑορτή καί μιά πανήγυρη, χαρούμενη καί χαροποιός, πού ἔχει περιβληθεῖ τόν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.

Ὅσο λοιπόν ὠριμάζουμε στή δωρεά τῆς χριστιανικῆς Ἱερωσύνης καί μάλιστα ἐντός τῆς εὐχαριστιακῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, τόσο περισσότερο μπορούμε νά συγκεντρώσουμε τίς διασκορπισμένες αἰσθήσεις μας καί τούς διάσπαρτους ἔρωτές μας μέ αἴσθηση μία, τήν τῆς καρδίας, καί σέ ἔρωτα ἓνα, τόν τοῦ Χριστοῦ. Καί ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκει τό «ὕψος» τῆς ἡ χριστιανική Ἱερωσύνη. Ὅταν τά πάντα καί ἐν πᾶσι Χριστός, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ὁποίου συνάγεται ἅπαν τό θεῖο κάλλος, τό ἄρρητο, πού ἀπαστράπτει ὅλη τήν ὠραιότητα καί τήν ὁμορφιά Του. Ἐνα κάλλος ὑπέρκαλλο, πού δέν καλούμαστε νά θαυμάζουμε ἀποχωρισμένοι ἢ ἀποχωρισμένα, ἦτοι νά ἀπολαμβάνουμε ἀτομικῶς ἢ αἰσθητικῶς. Τό θεῖο κάλλος προσκαλεῖ συγγλονισμό καί ὑπέρβαση, γιά νά γινόμαστε ἄξιοι νά τό ἀγαποῦμε καί παιδευόμενοι συνεχῶς σ' αὐτό, νά μᾶς μεταμορφώνει καί νά μεταβάλλει τή φύση τῶν πραγμάτων.

Θά ἦταν θεάρεστο, ἂν τολμούσαμε νά συγκεντρώναμε κάθε ἔμπυρη ἐμπειρία μας στόν Ἱερέα ἐκεῖνο, τόν κατ' εἰκόνα Χριστοῦ, ἐπειδή, ὅπως φαίνεται ὡς σήμερα κανένας ἀπό μᾶς δέν τόν ἀναζητᾶ, οὔτε καί ἔχουμε τολμήσει νά μιλήσουμε: τόν Ἱερέα ὡς ποιητή καί ζωγράφο τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἐνοριακές κοινότητες δέν κρίνονται ἀπό τό πλῆθος τῶν μελῶν, οὔτε καί τῶν Ἐφημερίων, οἱ ὁποῖοι συνήθως ὑπηρετοῦν γραφειοκρατικῶς κάτω ἀπό τό βάρος, κυρίως κοινωνικῶν, ἀπαιτήσεων. Ἀποτελοῦν τό κύτταρο τῆς Ἐκκλησίας, παρατείνουν τήν πίστη τοῦ μικροῦ ποιμνίου-σώματος τοῦ Χριστοῦ, χαίρονται καί δοξάζουν τά μεγαλεῖα καί τά θαυμάσια τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, μαρτύρια τοῦ κάλλους Του, σωτηριολογικοῦ καί ἀσύγκριτου.

Σέ ὅλα σχεδόν τά νεώτερα κείμενά μας ἔχουμε ἀποτολμήσει, κατά τό μέτρο τῆς δωρεᾶς τῆς χάριτος, νά ἀπεκδύσουμε τήν Ἱερωσύνη ἀπό ἐκείνους τούς δερμάτινους χιτῶνες, μέ τούς ὁποίους συνήθως τήν ἀποπνίγουμε ἢ ἀποκρύπτουμε τήν ὁμορφιά

της καί μάλιστα αὐτήν πού ὑπηρετεῖ ἡ ποίηση καί ἡ ζωγραφική, ὡς ποιμαντική ἐπιστήμη καί τέχνη. Καί τοῦτο ὄχι γιά νά προκαλέσουμε ἕνα ἐποχιακό καί περιστασιακό, σύγχρονο τάχα ἐνδιαφέρον γι' αὐτήν, ἀλλά γιά νά τήν ἐπαναγάγουμε στό βάθος καί στό ὕψος τοῦ χαρίσματός της, νά τήν ἀπελευθερώσουμε ἀπό κάθε ἀποκρουστικότητα ἢ ἀσχήμια της, ἀπό κάθε ποταπή ἢ ἀπαξιωτική κατάκρισή της. Συνιστᾶ λαϊκισμό ἢ ἐπαρχιωτισμό τό νά ἐπιμένουμε ἡ χριστιανική Ἱερωσύνη νά φθείρεται καί νά ἐξαντλεῖται σέ κάθε εἶδους ὠφελισμό ἢ κοινωνισμό, ὥστε νά ἀρκεῖται σέ κάποια δευτερεύουσα ἢ ἐπίπλαστα προσόντα.

Ἐπιμένουμε καί σήμερα, ἔστω καί μέ τήν πρόκληση τοῦ «σκανδαλισμοῦ» τῶν πιστῶν, κληρικῶν καί λαϊκῶν, ἀσφαλῶς καί τῶν μοναχῶν, στό γεγονός ὅτι ἡ Ἱερωσύνη βαθμιαῖα κενώνεται τῆς τάξεως τῶν μυστηρίων καί τῆς ὁμορφιάς τους, καί ἐμφανίζεται ὡς ἕνα αὐστηρῶς νομοκανονικό κατασχεύασμα, μέ τήν συνήθη ἢ προγραμματισμένη ἀπασχόλησή του, πού οὐδόλως σχετίζεται μέ τήν σταυρική ἀποστολή της. Εἶναι πλέον σήνηθες νά τιμοῦμε, ὅταν τιμᾶται ἡ Ἱερωσύνη, ὡς ἕνα ἀξιοσέβαστο ἢ μουσειακό κειμήλιο, ὡς κάτι ἱερό καί ἀπρόσιτο. Εἶναι μακρὺς ὁ δρόμος γιά νά φτάσουμε στό πλήρωμα μιᾶς θεολογούσας καί ποιμαίνουσας Ἱερωσύνης, ἔργο τῆς ὁποίας εἶναι ἡ τέχνη τοῦ ποιητῆ καί ζωγράφου. Ἐπειδὴ αὐτό προϋποθέτει τήν γνώση τῆς ἀλήθειας της καί γεύση τῶν καρπῶν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ.

Σ' ἕνα συνεχῶς σκληρυνόμενο καί ἐπὶ τῶν κενῶν ἐπιφανειῶν καθήμενο ἢ συρόμενο κόσμο, ἕνα κόσμο γυμνὸ ἀπό τόν «κόσμο» του, πού ζεῖ καθημερινῶς πρωτίστως μέ τούς κανόνες τοῦ Χρηματιστηρίου καί τούς ρυθμούς τῆς ἀγορᾶς, μέ παρεμβολές ἀκαρπες τῆς πολιτικῆς καί τῆς διπλωματίας, μέ τά πάντα σχεδόν χωρὶς πολιτισμό ἢ κατά τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ποιητής-ἡ ποίηση δέν εἶναι ἢ δέν γίνεται εὐκόλα ἀποδεκτὴ. Θεωρώντας τὴν μάλιστα, ὡς ἀχρείαστη ἢ περιττή, ἐνοχλητικὴ καί ἀναποτελεσματικὴ, καταντᾶ ὡς ἕνα εἶδος ἐν ἐξορία, ὅταν πλέον ζοῦμε στοὺς αἰῶνες τῶν μαθηματικῶν καί τῶν ὑπολογιστῶν, τῶν οἰκονομικῶν καί τεχνοκρατικῶν θαυμάτων. Παραμένει δυσχερές, ἂν, πότε καί πῶς μιά χώρα θά ἀγαπήσει τούς ἀμνούς ἢ τούς ποιητές της, ἂν, πότε καί πῶς θά γνωρίσει τήν ποίηση ὡς παιδεία, ὡς κάθοδο στήν ἄβυσσο τῶν πραγμάτων, τήν καρδιά τῆς ἱστορίας της. Γιά τήν Ἐκκλησία δέν ξέρομε, ἐπομένως δέν μποροῦμε νά ποῦμε τίποτα, ὅταν ἐξακολουθεῖ νά θεωρεῖ ὡς ἐπιτυχημένους ἐφημέριους, τούς ἔξυπνους ἢ δραστήριους, ἐκείνους πού προβάλλουν τήν κοινωνικοποίηση καί τήν κοινωνικότητά της, ἱκανοὶ νά κατέχουν μιά θέση μεταξύ τῶν ἀρχόντων τοῦ κόσμου τούτου.

Ἵπάρχουν ἐλάχιστες ἀλλὰ ἀποκαλυπτικὲς στιγμές, ὅπου ἡ ποίηση - ὅπως καί ἡ ζωγραφική, ὄχι ἀσφαλῶς ὡς ἰδιαίτερο ταλέντο ἢ ἰδιαίτερη ἀσχολία, ἀλλὰ ὡς σφραγίδα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τήν καρδιά μας, εἰρήνευαν καί εἰρηνεύουν ἀγνώστως τήν ἱερατικὴ μου καρδιά στίς κατακαίουσες ἐμπειρίες της, ἐντός τῆς μυστηριακῆς ὁμορφιάς, πού βρῖσκεται παντοῦ ἀκριβῶς ὡς μυστήριο, ἐκεῖ πού κρύβονται καί βρῖσκονται οἱ φλεγόμενες πραγματικότητες τῶν καινῶν πραγμάτων. Ἐδῶ ἡ ποίηση καί ἡ ζωγραφική ὡς φίλοι καί διάκονοι τῆς ὁμορφιάς, εἶναι εἴσοδος στήν ὁμορφιά ἢ τό μυστήριο. Ἡ Ἱερωσύνη καί ἡ ὁμορφιά ἔχουν νά κάνουν μέ τό πῦρ, τὴ φλό-

γα και τό φῶς. Τό πλήρωμα τῆς ἐλεημοσύνης μας στό καθολικό τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ καύση τῆς καρδιάς γιά ὅλους και γιά ὅλα.

Ἡ ποίηση λοιπόν κάνει σαφῆ ὄχι ἀπλῶς τά πράγματα ἀλλά και τά βάρη τους, ἀπό τά ὅποια ἀντλεῖ τήν ἀναλλοίωτη ὁμορφιά, πού ὁ Θεός ἐγκατέσπειρε, τήν ἀλήθεια, τήν ἀληθεύουσα στήν ἀγάπη, ὅπου βρίσκεται ἡ πραγματική ἐλευθερία τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ποίηση, δίδασκε ὁ Ἀριστοτέλης, εἶναι φιλοσοφικώτερη τῆς ἱστορίας, ὅταν συνήθως στήν ἐπιφάνειά της συσσωρεύονται νεκρά ἢ θνητά, ἀσθενῆ και ἀτελῆ πράγματα, πού στεροῦνται πραγματικῶς ζωῆς, ἢ τοῦ ἀληθινοῦ νοήματος. Τό ἀληθές και τό ὠραῖο ἔχουν τήν ἀρχή και τό τέλος στά μετά τήν ἱστορία, στή σωσμένη ἱστορία, διά τῆς παρεμβολῆς τοῦ ἐσχατολογικοῦ.

Τί ἢ ποιό δέν εἶναι ποίηση ἢ ποιητικό στήν Χριστιανική Ἐκκλησία, τήν Ὁρθόδοξη, τήν Ἐκκλησία τῆς «Φιλοκαλίας»; Ὅλη ἡ Ἐκκλησία μας μπορεῖ νά πολιτεύεται και νά ἀποστέλλεται ὡς ἕνας ποιητής ἢ μιὰ ποίηση. Ἡ ζωῆ της, πέρα ἀπό κάθε μιζέρια ἢ μικροπρέπεια, εἶναι ἕνας διαρκῆς ὕμνος, ἕνας ἀτελείωτος ψαλμός, μιὰ ἀκατάπαυστη δόξα, μιὰ ἄδουσα Εὐχαριστία τοῦ Θεοῦ. Τά πάντα σ' αὐτήν εἶναι ποιητικά δημιουργήματα τρυφερότητας και εὐαισθησίας, πνοές τοῦ πνεύματος, ἀπεικονίσεις θείων ὠραιότητων. Ὁ Ναός, πάντα τά ἐν αὐτῷ λειτουργούμενα και ἱεουργούμενα ἔχουν ποιητική ἀρχή και ἔκφραση, εἶναι ποιητικά, και καθόλου τεχνικά ἢ τεχνητά. Ὅλα μᾶς συνεπαίρουν πρὸς τήν ὠραιότητα τοῦ Χριστοῦ, μέ ἀποκορύφωμα τήν Ἁγία Λειτουργία ἢ τήν Λειτουργία τῆς Εὐχαριστίας.

Εἶναι κυρίως ἡ Ἱερωσύνη, στή συνεχῆ ἀναζωπύρωση τοῦ χαρίσματός της, ἡ ὅποια καλεῖται νά ἐπανευρίσκει ἑαυτήν ὡς Ἱερωσύνη θεολογοῦσα και ποιμαίνουσα, και τότε ὡς «τέχνη τεχνῶν και ἐπιστήμη ἐπιστημῶν». Ἐπιστήμη και τέχνη, γνώση και πράξη, πέραν ἀπό κάθε ὀρθολογιστικό και τεχνολογικό περιορισμό τους, και τότε ποίηση και ζωγραφική ἐν Χριστῷ. Ὁ χριστιανός ἱερέας πού εἶναι ἕνας νομικός συντηρητής ἢ φύλακας μιᾶς ἱερῆς ἀποπετρωμένης παραδόσεως. Φιλόθεος και φιλόανθρωπος. Εἶναι και φιλόκαλος, ἐραστής τῆς σοφίας τοῦ κάλλους ἢ τοῦ κάλλους τῆς σοφίας, τῆς ὠραίας ἀγάπης, αὐτῆς πού παρατείνει και ἐμπλουτίζει ἀδιακόπως τήν παράδοση, τήν μία τῆς Ἐκκλησίας. Δέν εἶναι ἐκεῖνος πού ἀντιγράφει και μεταφέρει θεωρητικῶς και ἀνεπιτυχῶς, ἀνωδύνως τίς «ὠραίες» ἀλήθειες τοῦ Χριστοῦ ἀλλά αὐτός πού ὕμνει τήν δόξα του και κάθε ἔργο του και ζωγραφίζει τό κάλλος του στήν καρδιά κάθε πιστοῦ, τήν πάντοτε ὠραία μορφή του, ὥστε οἱ πάντες νά γίνονται χριστοφόροι και χριστόμορφοι, ψαλτήρια και κιθάρες τῆς ὠραιότητάς Του.

Θά ἦταν θαυμάσιο γιά τήν πίστη ἢ θαυμαστό γιά τήν ἀγάπη, οἱ πάντες νά γίνουμε σύμμορφοι Χριστοῦ και τότε κοινωνοί και συνεργοί Του· νά συγκεντρῶνουμε πρῶτα τήν προσοχή μας πρὸς τήν ὠραία μορφή τοῦ ἐν ἡμῖν και μεταξύ ἡμῶν οἰκοῦντος Χριστοῦ, νά ἐπιστρέφουμε διαρκῶς πρὸς ἐκείνη τήν ὕπαρξη πού ζεῖ ὑπέρ τήν ζωῆ, τήν ὁμορφιά τοῦ Χριστοῦ, αὐτήν πού παραμένει ἀνώτερη ἀπό κάθε ἄλλη ζωῆ. Ἀκόμα και μέσα στό σκότος τοῦ δαιμονικοῦ ἢ τῆς ἀπιστίας, τῶν πολυωνύμων αἰρέσεων, πού ζητοῦν νά πειράζουν κυρίως τούς Χριστιανούς, ἡ κλήση μας δέν περιορίζεται ἢ δέν ἐξαντλεῖται σέ κάποια θρησκευτική ἀντιπαλότητα ἢ σέ κάποιους

ἀντιαιρετικούς ἀγῶνες. Παραμένει ὁ εὐαγγελισμός τῆς νίκης τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θρίαμβος τῆς ἀγάπης ἀπαστρέπτουσα τό φῶς, τή δόξα, τή λαμπρότητα. Τήν εὐπρέπεια, τήν μεγαλωσύνη, ὅλων ὅσα συνιστοῦν τό κάλλος τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ τίποτα τό καινούριο δέν ὑπάρχει μετὰ τόν Χριστό ἢ ἔξω ἀπό τό Χριστό.

Ἡ ζωγραφική, ὅπως καί ἡ ποίησις, ὡς καλή τέχνη τῆς Ἱερωσύνης δέν σημαίνει νά μιλάς ἀκατανοήτως καί ἀκατασχέτως γιά τό Χριστό καί τό ἔργο τῆς σωτηρίας Του, σωτηρίας στήν ὁμορφιά καί μέ τήν ὁμορφιά του. Ἐδῶ δέν ἀναπτύσσουμε ἢ δέν δημιουργοῦμε θεωρίες ἢ τάσεις αἰσθητικές, δέν περιγράφουμε ἢ καταγράφουμε αἰσθήματα ἢ νοήματα, πού δέν ὀδηγοῦν στήν πραγματικότητα πουθενά. Ἡ Ἱερωσύνη εἶναι τέχνη ὡς προφητεία καί ἀποστολή ὑπερβαίνουσα συνεχῶς τόν ἀσφυκτικό περιορισμό τῆς σέ ὀρισμένα τυπικά προσόντα ἢ ὀρισμένες ἀτομικές γνώσεις. Εἶναι τέχνη, πού ἔχει τήν χάρη νά ἐπιλέγει τά σύνεργα μαζί καί τά χρώματα, γιά νά ἱστορεῖ τό θεῖο κάλλος τοῦ Χριστοῦ καί τῶν ἀρετῶν του στήν καρδιά κάθε πιστοῦ· νά ἐγχαράσσει σ' αὐτήν ἐκεῖνο πού ἡ ἴδια κοινώνησε καί κοινωνεῖ σέ κάθε εὐχαριστιακή θυσία Του.

Αἰσθανόμαστε ὅτι ἡ Ἱερωσύνη, ὅπως καί ἡ θεολογία, ἐξαντλούμενη στόν εἰδικό ἐπαγγελματικό ρόλο τῆς θά ἀκολουθεῖ τήν ὁδó τῶν ματαίων καί ἄσκοπων, τῶν ἀντιπαθῶν καί ἀποκρουστικῶν ἐπαγγελμάτων, ὅταν κυρίως καί ἐπιμόνως, ὅπως ἤδη ὑπαινιχθήκαμε, ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία ἐξακολουθήσει νά προτάσσει τήν χρησιμοθηρία τῆς ἀλήθειας ἢ νά ἀρνεῖται τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ χάριν τῆς βασιλείας τοῦ κόσμου. Ὅταν κυρίως, ἡ ἴδια ἀποφαίνεται περί τῆς ὁμορφιάς, χωρίς γνώση τοῦ Χριστολογικοῦ καί ἐσχατολογικοῦ γεγονότος, χωρίς καμμιά ἐκκλησιολογική-φιλοκαλική προϋπόθεση. Ἔτσι συμβάλλει ἐν ἀγνοίᾳ καί παντελῶς ἀνυποψίαστη στήν ἀπαξίωση τῶν ἴδιων τῶν ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν, ἰδιαιτέρως τῆς ἀγιογραφίας ἢ εἰκονογραφίας καί προηγούμενως τῆς ποίησης καί τῆς ζωγραφικῆς, ὥστε πολλά συμβαίνοντα στή ζωή τῶν Ἐνοριακῶν Κοινοτήτων, νά εἶναι βοερῶς ἄσχημα, πλαστικά καί κακόγουστα (κίτς).

Τό κάλλος τοῦ Χριστοῦ συνέτριψε τήν δαιμονική ἀσχήμια, τόν θρίαμβο τοῦ διαβόλου, πού εἶναι ἡ ἁμαρτία καί ὁ θάνατος, τά μόνα παραμορφωτικά καί τερατοποιητικά ἐπισυμβάντα στή δημιουργία. Ὁ Χριστός εἶναι ὁ ὠραιός Υἱός τοῦ Θεοῦ καί ὁ ὠραιότερος τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὠραιότητα τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν προσωπικῶν ὑπάρξεων ἐν τῷ σώματί της. Εἶναι τό φῶς ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ, τό φῶς ἐκεῖνο πού φωτίζει καί ἀγιάζει κάθε ἄνθρωπο, ἐρχόμενον στόν κόσμο, ὁμοιόμορφο τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνο πού πάντοτε δέν προσδοκοῦμε εἶναι ἡ Ἱερωσύνη τῆς ποιήσεως καί τῆς ζωγραφικῆς, μιά Ἱερωσύνη τοῦ θείου Κάλλους, ὡς σφραγίδα ἐπί τῶν προσώπων μας. Ἐπειδὴ «τόν κόσμο θά τόν σώσει ἡ Ὁμορφιά».

ΤΙΝΑ ΜΕ ΛΕΓΟΥΣΙΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ;

22. Γιατί καταγράφηκαν τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ;

Πρεσβ. Κωνσταντίνου Παπαθανασίου
Ἐφημ. Ἱ.Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Παλαιῦ Φαλήρου, Ἱ.Μ. Νέας Σμύρνης

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ αὐτό προκύπτει ἂν λάβουμε ὑπόψη μας ὅτι γιὰ τόν ἀρχέγονο χριστιανισμό τό κεντρικό ζήτημα δέν ἦταν ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (λ.χ. ἡ ἐπί τοῦ Ὁρους Ὁμιλία), ἀλλά τό γεγονός τοῦ σταυροῦ καί τῆς ἀναστάσεώς του.

α. Μετά τό κήρυγμα γιὰ τόν σωτήρα Χριστό καί μάλιστα σταυρωμένο, ἦταν κοινή διαπίστωση ὅτι τά λόγια ἢ ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ στήν πλήρη καί βαθύτερη ἔννοιά τους ἀποκαλύπτουν τόν ἴδιο τόν Ἰησοῦ. Αὐτό συνετέλεσε ὥστε ὁ καλύτερος χριστιανικός τρόπος ζωῆς νά εἶναι ἕνα εἶδος μιμήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὄχι ἀντιγράφοντας δουλικά τίς πράξεις του, ἀλλά ἀκολουθώντας τόν νοῦ καί τό πνεῦμα του στίς νέες καταστάσεις τῆς ζωῆς. Συνεπῶς, ἡ πρωταρχική καί κύρια ἀνάγκη γιὰ νά καταγραφεῖ καί νά διατηρηθεῖ ἡ συλλογή τῶν προφορικῶν λόγων – τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦταν τό ποιμαντικό ἔργο, τό ὁποῖο ἀκολουθοῦσε ἀπαραίτητα κάθε ἐπιτυχή ἱεραποστολική προσπάθεια.

β. Βασικός λόγος ἦταν καί τό προσωπικό ἐνδιαφέρον τῶν χριστιανῶν γιὰ τόν ἴδιο τόν Ἰησοῦ. Ἐπιθυμία τους δέν ἦταν νά γράφουν τή βιογραφία του, ἀλλά περισσότερο νά ἀποθησαυρίσουν τίς χαρακτηριστικές του λέξεις, πού παρά τή βραχύτητά τους ἀποκαλύπτουν τόν Ἰησοῦ. Αὐτό ἀποτελοῦσε καί σαφῆ ἐκδήλωση τῆς ἀφοσίωσης τῶν μαθητῶν πρὸς τόν Κύριο καί διδάσκαλό τους.

γ. Ἐπίσης, τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ χρησιμοποιήθηκαν στήν προσπάθεια διάδοσης τοῦ χριστιανισμοῦ μέσα στόν Ἑλληνορωμαϊκό κόσμο. Ἐάν καί δέν ἀποτελοῦσαν κατ' ἀρχάς τό Εὐαγγέλιο, ἀπέτελεσαν ἕναν τρόπο γιὰ νά πλησιάσουν ἐκείνους τούς ἀνθρώπους τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας πού ἐνδιαφέρονταν γιὰ τή θρησκεία καί τήν ἠθική. Μέσα σέ ἕνα περιβάλλον προετοιμασμένο ἀπό τή στωική φιλοσοφία καί ἀπό τόν καθαρὸ μονοθεϊσμό μέ τίς ὑψηλές ἠθικές ιδέες τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ, πού ἐξέφραζε μιά νέα καί σαφῶς ὑψηλότερη δικαιοσύνη ἀπό ἐκείνη τῶν Φαρισαίων, ἐπηρέασε σημαντικά. Παράλληλα, τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ ἀπέκτησαν ἀπολογητική ἀξία πρὸς τόν ἐθνικὸν κόσμο.

δ. Τέλος, ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἀπέκτησε ἰδιαίτερη σπουδαιότητα στήν Ἐκκλησία τῆς Παλαιστίνης, καί μάλιστα στή σχέση της μέ τόν παλαιστίνου Ἰουδαϊσμό, κυρίως γιὰ τόν Ἰουδαϊκὸν νόμο. Ἐάν καί ἡ Ἐκκλησία ἐκήρυττε ὅτι ὁ Ἰησοῦς δέν ἤρθε γιὰ νά καταργήσει τό νόμο, ἀλλά γιὰ τόν πραγματοποιήσει, αὐτό δέν γινόταν ἀποδεκτό ἀπό τόν ὀρθόδοξο Ἰουδαϊσμό· καί παρερμήνευαν τά λόγια Του ὡς μιά νέα αἵρεση. Γι' αὐτό ἡ ἀνάγκη ὑπεράσπισης τῆς ὄντότητας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Παλαιστίνης κατὰ τῆς παρερμηνείας ἢ τῆς κατηγορίας γιὰ αἵρεση, συντέλεσε στή συγκέντρωση καί διατήρηση τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Στυλίτης (στό Χριστιανικό Ἑορτολόγιο)

Τοῦ Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ
Ἄναπλ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.

ΜΙΑ ΑΠΟ τίς μεγαλύτερες ἀσκητικές μορφές τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι καί ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Στυλίτης ἀπό τό χωριό Σεσάν τῆς Συρίας (389-459). Ἄπό παιδί σαγηνευθεῖς ἀπό τόν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου ἐγκατέλειψε τήν ποιμενική ζωή καί μόνασε πρῶτα σέ Λαύρα τήν ἐπονομαζόμενη Μάνδρα καί ἀκολούθως «πρῶτος τῶν κιόνων ἐπιτήδευμα (τρόπο ζωῆς) ἐπενόησε μέγας γενόμενος»¹. Γι' αὐτό ἀκριβῶς ὀνομάζεται καί Στυλίτης, διότι ἐπέλεξε νά ζεῖ σέ διάφορους στύλους. Εἶναι μάλιστα καί ὁ πρῶτος πού ἀκολούθησε τόν πρωτόγνωρο αὐτό ἀσκητικό βίο χαρακτηριζόμενος ὡς ὁ ἀρχαῖος Στυλίτης, γιά νά διακρίνεται ἀπό τόν νέο, τόν μαθητή του Συμεών τό Θαυμαστορεῖτη (Στ' αἰ.), ἡ μνήμη τοῦ ὁποίου τιμᾶται στίς 24 Μαΐου. Ὄνομάζεται ἐπίσης καί Ἀρχιμανδρίτης εἴτε διότι, ὅπως ἀναφέρθηκε, μόνασε ἀρχικά σέ Λαύρα-Μάνδρα, εἴτε διότι ἔγινε καί ὁ ἴδιος ἀρχηγός τῆς Μάνδρας, τοῦ συγκροτήματος δηλαδή πού περιέβαλλε τό στυλό².

Ὁ ἐξ Ἀντιοχείας λοιπόν ὀρμώμενος ὄσιος πατήρ ἡμῶν, ὁ ἀρχαῖος Στυλίτης καί Ἀρχιμανδρίτης, ἡ μνήμη τοῦ ὁποίου ἐορτάζεται μέ πλήρη Ἀκολουθία τήν 1η Σεπτεμβρίου μέ τή μνήμη τῆς ὁσίας Μάρθας τῆς μητρός αὐτοῦ (χωρίς Ἀκολουθία), τιμήθηκε ὄχι μόνο μετά τήν κοίμησή του, ἀλλά καί κατά τήν ἐπίγεια βιοτή του. Ζώντας ἐπάνω στό στυλό «ἄδετος, ἄστεγος, ὄρθιος, ἀκλιής, ἄσι-

τος»³, τόν συνέπαιρνε ὁ πόθος τοῦ Χριστοῦ καί ἔλαμπε παντοῦ μέ τήν ἀρετή καί τήν ἀγιότητά του, μέ ἀποτέλεσμα νά θαυματουργεῖ καί νά συρρέουν κοντά του πλήθη ἀνθρώπων ἀπό ὅλα τά ἔθνη, τήν Ἀνατολή καί τή Δύση, γιά νά βαπτισθοῦν, νά ἀκούσουν λόγο ἀληθείας καί παρηγορίας, νά βροῦν θεραπεία καί λύση στά προβλήματα των⁴. Γι' αὐτό ἐξέφραζαν μέ ὅλη τή δύναμη τῆς φωνῆς των τίς εὐχαριστίες στό Θεό καί τό Συμεών⁵.

Κάποιοι ἐκδηλώνοντας τήν τιμή καί τό σεβασμό στό πρόσωπό του ζωγράφιζαν παντοῦ τή μορφή του «ὡσπερ τινά μυριῶν ἐντεῦθεν ἀγαθῶν θησαυρόν ἐπισπώμενοι»⁶. Τόν τιμοῦσε δηλαδή ὁ λαός ἐν ζωῇ ὡς ἅγιο, ὡς αὐτουργό μεγάλων ἰαμάτων καί πρόξενο σωτηρίας, ὡς οὐράνιο ἄνθρωπο καί ἐπίγειο ἄγγελο⁷, ὡς προφήτη πού προέβλεπε τό κακό πού ἔρχεται· «ξηρασίαν λέγω –γράφει ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορεῖτης– καί πείναν καί πανούκλαν καί ἀκρίδας, τά ὁποῖα ὅλα ἔγιναν διά τῶν ἔργων»⁸ (δηλαδή πραγματοποιήθηκαν).

Σύμφωνα μέ τίς ἀγιολογικές καί συναξαριακές πηγές τά ἐορτολογικά γεγονότα, γνωστά καί ἄγνωστα, πού συνδέονται μέ τό πρόσωπο τοῦ ἁγίου Συμεών τοῦ ἀρχαίου Στυλίτη εἶναι τά ἑξῆς:

α) Τό πρῶτο σχετίζεται μέ τό θαῦμα τῆς μετά ἀπό δική του ἐπταήμερο προσευχή ἀντιμετώπισης τῆς ἔλλειψης νεροῦ

στήν Ἀντιόχεια. Τό γεγονός αὐτό ἐορταζόταν ζῶντος τοῦ ἁγίου Συμεών στίς 25, 26 ἢ 27 Ἰουλίου⁹. Ἀπό ἐορτολογικῆς πλευρᾶς οἱ ἐν λόγῳ ἡμερομηνίες ἔχουν ξεχωριστή σημασία, διότι κατά μίαν ἀποψη ὁ ὅσιος Συμεών ὁ Στυλίτης κοιμήθηκε στίς 24 Ἰουλίου τοῦ 459, τό σῶμα του βρέθηκε στίς 26 ἢ 27 τοῦ ἰδίου μηνός καί μετεφέρθη γιά νά ταφεῖ στήν Ἀντιόχεια τήν 1η Σεπτεμβρίου¹⁰.

β) Ἡ 27 Ἰουλίου ὡς ἡ παλαιότερη καί ἡ πλέον ἐπίσημη ἐορτή πού διαμορφώθηκε ὅταν ὁ ἅγιος βρισκόταν στή ζωή, σχετιζόμενη μέ τό θαῦμα ἀντιμετώπισης τῆς ξηρασίας ἢ μέ τό γεγονός τῆς κοιμήσεως-εὐρέσεως τοῦ σώματος τοῦ ἁγίου, δημιούργησε τόσο στήν Ἀνατολή ὅσο καί στή Δύση ἰσχυρό ἐορτολογικό ἔρεισμα. Ἔτσι κατά τό Μαρτυρολόγιο τοῦ Ἱερωνύμου (5ος αἰ.), ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Στυλίτης στή Δύση τιμᾶται στίς 27 Ἰουλίου¹¹, ἀλλά καί στίς 5 Ἰανουαρίου⁵ προφανῶς ἀπό σύγχυση μέ κάποιον ἄλλο ἅγιο Συμεών Στυλίτη, ἴσως τόν ὁμολογητή, πού ἔζησε τήν περίοδο τῆς εἰκονομαχίας (9ος αἰ.)¹³. Τό Martyrologium Romanum (15ος αἰ.) μνημονεύει μόνο τήν 5η Ἰανουαρίου ὡς ἐορτή τοῦ ἁγίου¹⁴. Στίς 27 Ἰουλίου ἐπίσης καταγράφεται ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Συμεών τοῦ Στυλίτη σέ Συροϊακωβιτικά μηνολόγια¹⁵ καί σέ κοπτικοαραβικά, λειτουργικά βιβλία¹⁶, ὅπου μάλιστα σέ κάποια νεότερα ἐξ αὐτῶν συγγέεται μέ τή μνήμη Συμεών τοῦ νέου τοῦ Θαυμαστορεῖτη¹⁷.

γ) Στό Ἱεροσολυμιτικό Κανονάριο-Τυπικό (5-7 αἰ.) ἐκτός ἀπό τό ὅτι στήν πρώτη ἔκδοση μνημονεύεται ἡ «μνήμη Συμεῶνος τοῦ Στυλίτου» στίς 27 Ἰουλίου, ὅπου μαρτυροῦνται καί τά ἀναγνώσματα τῆς ἐορτῆς¹⁸, στή μεταγενέστερη καί ἔχουσα συμπληρωματικό χαρακτήρα

ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ τυπικοῦ-μηνολογίου γίνεται λόγος γιά συνεορτασμό «τοῦ Στυλίτου Συμεών (τοῦ ἀρχαιότερου) καί Συμεών (τοῦ νεοτέρου)» τόσο στίς 27 Ἰουλίου, ὅσο καί στίς 3 Ἰουνίου¹⁹. Τόν ἐν λόγῳ συνεορτασμό μνημονεύουν καί ἀρχαῖα Παλαιστινο-Γεωργιανά Καλλενδάρια. Ἄλλοτε ἀναφέρονται δύο Συμεών²⁰ στίς 27 Ἰουλίου καί ἄλλοτε τρεῖς²¹. Πρόκειται γι' αὐτούς πού ἀνωμα μνημονεύονται στήν σ' ὠδή τοῦ κανόνα τῶν ἁγίων Πατέρων τοῦ Σαββάτου τῆς Τυρινῆς²². Ὁ πρῶτος καί ἀρχαιότερος εἶναι ὁ «ἐν τῇ Μάνδρα», δευτερός εἶναι Συμεών ὁ Στυλίτης ὁ νέος, ὁ καί Θαυμαστορεῖτης ἐπωνομαζόμενος, καί ὁ τρίτος, κατά τή σύγχρονη ἔρευνα, εἶναι ὁ ἀπό τή νῆσο Λέσβο Συμεών ὁ Στυλίτης, ὁ ὁποῖος μνημονεύεται στό *Συνοδικόν τῆς Ὁρθοδοξίας*²³. Τιμᾶται ἀκόμη στίς 27 Ἀπριλίου μέ ἕναν ἀπό τούς ἀδελφούς του, τό Γεώργιο²⁴, τήν 1η Φεβρουαρίου μέ τούς δύο ἀδελφούς του, Δαυίδ καί Γεώργιο²⁵ καί σέ τοπικό ἐπίπεδο στή Λέσβο τήν 1η Σεπτεμβρίου μαζί μέ τόν ἅγιο Συμεών τό Στυλίτη, τόν «ἐν Μάνδρα», «στόν ὁποῖον ἦταν ἀφιερωμένος μέγας παλαιός ἐνοριακός ναός τῆς πόλεως»²⁶.

δ) Στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Συμεών τοῦ Στυλίτη τιμᾶται τήν 1η Σεπτεμβρίου, εἴτε διότι, ὅπως ἀναφέρθηκε, τήν ἡμερομηνία αὐτή ἐτάφη στήν Ἀντιόχεια τό 459 ἐνῶ εἶχε κοιμηθεῖ στίς 24 Ἰουλίου τοῦ ἰδίου ἔτους, εἴτε διότι κατά μίαν ἄλλην ἀποψη ὁ ἀρχαῖος Στυλίτης ὁ «ἐν τῇ Μάνδρα» κοιμήθηκε τήν 1η Σεπτεμβρίου καί ἐτάφη στή μεγάλη ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας ὡς ὀχύρωμα τῆς πόλης²⁷ πρὸς τό τέλος τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 459²⁸ «θαυμάτων τοίνυν μεγίστων καί κατά τήν ὁδοιπορίαν γενομένων»²⁹.

ε) Στο Συναξάριο τῆς Κωνσταντινουπόλεως (11ος αἰ.) γίνεται λόγος καί γιά τήν στίς 26 Ἰουλίου μνήμη «τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν πρεσβυτέρου γενομένου ἀρχιμανδρίτου Συμεῶν τοῦ Στυλίου, ἐπέκεινα τοῦ Ἀνάπλου»³⁰. Πρόκειται γιά τήν κατά τήν ἐν λόγῳ ἡμερομηνία ἀνακομιδῆ καί μεταφορά τῶν λειψάνων του ἀπό τήν Ἀντιόχεια στήν Κωνσταντινούπολη. Μέ προτροπή τοῦ αυτοκράτορα Λέοντος I (457-474) καί ἐπί πατριαρχείας Γεναδίου (458-471) τό τίμιο λείψανο τοποθετήθηκε ἀρχικά «ἐν τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ ἐν τῷ Ἀνάπλῳ»³¹ (Ναός σέ περιοχῆ τῆς Κωνσταντινούπολης μέ αὐτή τήν ὀνομασία) καί στή συνέχεια στό κατασκευασθέν γι' αὐτό τό σκοπό «μαρτύριον τοῦ Συμεῶνος»³². Μέ τό γεγονός αὐτό «κατηνύγη ὁ πιστότατος λαός»³³ καί «ἐγένοντο δέ ἰάσεις πολλαί τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς καταθέσεως τῶν ἁγίων λειψάνων»³⁴.

Ἀπό ὅλες ὁμως τίς πρός τιμῆν τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ ἀρχαίου Στυλίτη προαναφερθεῖσες ἐορτολογικῆς μνημεῖς, στή βυζαντινῆ παράδοση ἔμεινε μόνο αὐτή τῆς 1ης Σεπτεμβρίου μέ τή γνωστή Ἀκολουθία πού ὑπάρχει στό Μηναιό, καί μέ ἄλλους ἄγνωστους ὕμνους πού ἔχει φέρεται στό φῶς ἢ ἐπιστημονικῆ ἔρευνα³⁵.

Ἡ ἐν λόγῳ ἡμερομηνία ἐκτός ἀπό τό ὅτι συνδέεται μέ τήν κοίμησιν τοῦ ἁγίου, ἐπειδὴ συμπίπτει καί μέ τήν ἐναρξιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἐορτῆ τῆς Ἰνδίκτου, ἔχει τό χαρακτήρα τῆς ἀφετηρίας καί τοῦ ὑψηλοῦ δείκτη «τῆς κατά Χριστόν πολιτείας, πού μπορεῖ μέ ἐπιτυχία νά συναγωνισθεῖ μέ τήν ἀγγελικῆ τελειότητα»³⁶. Δέν εἶναι ἐπίσης ἄσχετη καί μέ τό οἰκολογικό περιεχόμενο τῆς ἐορτῆς αὐτῆς κατά τήν ὁποίαν εὐχαριστοῦμε τόν Θεό, διότι εἶναι «ὁ καιροῦς καρποφόρος καί ὑετούς οὐρανόθεν παρέχων τοῖς ἐπί γῆς»³⁷. Στό πρῶτο μάλιστα τρο-

πάριο τῆς ζ' ὠδῆς τοῦ κανόνα τοῦ ὁσίου μέ τά λόγια «Ἐλυσας μέν αὐχμόν ἀπορουμένοις καί πύλας αὐτοῖς ὑετοῦ ἠνοιξας» ἔχουμε ποιητικῆ ἀνάπλαση καί ἀναφορά στό γεγονός τῆς διά τῆς προσευχῆς τοῦ ὁσίου κατάπαυσης τῆς ξηρασίας στήν περιοχῆ τῆς Ἀντιόχειας.

Μελετώντας κανεῖς τόν Βίο, τίς ἐορτολογικῆς μνημεῖς ἀλλά καί τήν ὕμνογραφία τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ «ἐν τῇ Μάνδρα», διαπιστώνει ὅτι ἡ μεγάλη αὐτή μορφή τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπερβαίνει πράγματι τά ἀνθρώπινα μέτρα, μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ καί τόν ἐνάρετό του βίο, καί καθίσταται ἕνας ἀπό τούς πλέον γνωστούς καί οἰκουμενικούς Πατέρες τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.

Ἡ ζωὴ του ὅλη ὑπῆρξε χριστοκεντρικῆ καί ἀγγελολομύμητος. Ὁ στύλος ἦταν γι' αὐτόν ὁ σταυρός τοῦ Χριστοῦ μέ τόν ὁποῖον ἐσταύρωνε τά πάθη του καί γινόταν κοινωνός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. «Ἐκεῖνος ὡς πρόβατον, καί σύ ὡσπερ σφάγιον· ἐκεῖνος ἐν σταυρῷ καί σύ ἐν τῷ στύλῳ Συμεῶν»³⁸, γράφει ὁ ὕμνογράφος σέ ἕνα ἀπό τά τροπάρια τοῦ Ἑσπερινοῦ. Ὁ στύλος ἔγινε ἐπίσης ἡ κλίμακα καί τό ἄρμα μέ τό ὁποῖο ὁ ὄσιος σάν ἄλλος προφήτης Ἡλίας ἀνέβηκε «πρός ὕψος οὐράνιον»³⁹, ὡς συνόμιλος τῶν ἀγγέλων καί ἐκλεκτός τοῦ Κυρίου. Ὁ στύλος ἀναδείχθηκε ἀκόμη ὁ ἄμβωνας ὅπου «Πέρσες, Αἰθίοπες, Ἰνδοὶ καί Σκῦθες καί Ἀράβων πληθύς»⁴⁰ γνώρισαν τή θεία σοφία καί τό ἰατρεῖο ὅπου ἔβρισκαν τήν ἀνάπαυση «οἱ κοπιῶντες καί πεφορτισμένοι»⁴¹ αὐτῆς τῆς ζωῆς. Μιμήθηκε τούς ἀγγέλους ὡς πρός τή νηστεία, τήν ἐγκράτεια καί τήν ἀγιότητα καί ἀγάπησε τούς συνανθρώπους του σέ σημεῖο πού ὅλοι νά ἀποροῦν, ἐάν εἶναι ἄγγελος ἢ ἄνθρωπος· «τόν οὐρανόν διήνυσσε βίον ἐπί γῆς ἔνσαρκος ἄγγελος»⁴².

1. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ, *Ἐκλογαί ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας I*, PG 86¹, 172B.
2. H. LIETZMANN, *Das Leben des Heiligen Symeon Stylites*, Leipzig 1908, σ. 36: «Καί μετὰ ταῦτα οἰκοδομοῦσιν αὐτῷ οἱ ὄχλοι μάνδρας δύο ξηρολίθου, καί ἐπιτιθοῦσιν θύραν τῇ ἔσωθεν μάνδρα καί ποιοῦσιν αὐτῷ στυλον πηχῶν τριάκοντα».
3. ΣΥΜΕΩΝ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ, *Λόγος εἰς τόν ὄσιον Συμεών τόν ἐν τῷ στύλῳ*, PG 114, 344B.
4. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΚΥΡΟΥ, *Φιλόθεος Ἱστορία*, Sources Chrétiennes (SC) 257, 182.
5. ΣΥΜΕΩΝ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ, ὁ.π., PG 114, 348A.
6. ΣΥΜΕΩΝ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ, ὁ.π., PG 114, 348C. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΚΥΡΟΥ, ὁ.π., SC 257, 182.
7. ΕΥΑΓΓΡΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ, *Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας*, τόμος πρῶτος, 14, PG 862, 2461A.
8. *Συναξαριστής τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ*, τόμος πρῶτος, σ. 4. Πρβλ. ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΚΥΡΟΥ, ὁ.π., SC 257, 198-200. Ἐκτός ἀπό τό Θεοδώρητο Κύρου, τόν πρῶτο βιογράφο του, στήν πληθώρα τῶν θαυμάτων του ἀναφέρεται ἀναλυτικότερα ὁ δευτέρος βιογράφος καί μαθητής του Ἀντώνιος. Βλ. H. LIETZMANN, ὁ.π., σ. 40 ἐξ.
9. G. GARITTE, *Le Calendrier Palestino-Géorgien du Sinaiticus 34 (Xe siècle)*, [Subsidia Hagiographica, No 30], Bruxelles 1958, σ. 81. Βλ. καί P. P., «S. Syméon Stylite et ses premiers Biographes», ἐν *Analecta Bollandiana* 61 (1943) 60.
10. H. DELEHAYE, *Les Saints Stylites* [Subsidia Hagiographica, 14], Bruxelles 1923 (φωτ. ἀνατύπωση 1989), σσ. XII-XIV. Βλ. καί F. HALKIN, «Συμεών ὁ Στυλίτης, ὄσιος († 459)», ἐν *Θρησκευτικῇ καί Ἱστορικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ* 1 (1967) 534.
11. H. DELEHAYE, *Martyrologium Hieronymianum* [Acta Sanctorum Novembris], Bruxellis 1931, σ. 398 (20).
12. H. DELEHAYE, ὁ.π., σ. 26.
13. D. STIERNON, «Simeone Stilite, l'anziano santo», ἐν *Bibliotheca Sanctorum* (Roma 1968) 1123. Βλ. καί I. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, «Συμεών τοῦ ὀσιωτάτου Στυλίτου αἰωνία ἡ μνήμη» (Συνοδικόν τῆς Ὁρθοδοξίας), ἐν *Κληρονομία* 25 (Ἰούν.-Δεκ. 1993) 128-129.
14. H. DELEHAYE, *Martyrologium Hieronymianum* [Propylaeum Acta Sanctorum Decembris], Bruxellis 1940, σ. 7, ἄρ. 4.
15. *Patrologia Orientalis* 10, 33¹⁷, 34¹.
16. *Patrologia Orientalis* 10, 177, 208⁴-209¹, 277²⁽³⁾.
17. DE M. FENOYL, *Le sanctoral copte*, Beirut 1960, σσ. 176-177. N. NILLES, *Kalendarium Manuale. Utriusque Ecclesiae Orientalis et Occidentalis*, τόμ. II, Innsbruck 1896-1897 (= 1971 Gregg International Publishers Limited England), σσ. 719-722.
18. Κ. Σ. ΚΕΚΕΛΙΑΖΕ (Πρωθ.), *Ἱεροσολυμιτικόν Κανονάριον (Τοπικόν) τοῦ Ζ' αἰῶνος (κατά Γεωργιανήν μετάφρασιν)*, μεταφρασθέν ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ὑπό Ἀρχιμανδρίτου Καλλίστου, ἐν Ἱεροσολύμοις 1914 (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Νέας Σιδῶν), σ. 100.
19. Κ. Μ., *Ἱεροσολυμιτικόν Κανονάριον*, ἐν Ἱεροσολύμοις 1925 (ἐκ τῆς Νέας Σιδῶν, τόμ. εἰκοστός, ἔτος δέκατον καί ἔβδομον), σσ. 162, 169.
20. M. TARCHNISCHVILI, *Le grand lectionnaire de l'Eglise de Jerusalem (Ve-VIIIe sif.)*, *Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium* 205, Louvain 1960, σ. 23 (1114).
21. G. GARITTE, ὁ.π., σ. 81.
22. «Ὁυρανός τετραφώσθηρος ἐφάνη ἐν γῆ ἡ δὲς δύο αὐτῆ Συμεωνίος ὁμωνυμία· οἱ ἐν στύλοις τρεῖς εἰσι καί εἷς ὁ σαλός».
23. I. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, «Συμεών τοῦ ὀσιωτάτου Στυλίτου αἰωνία ἡ μνήμη» (Συνοδικόν τῆς Ὁρθοδοξίας), ὁ.π., σ. 135.
24. I. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, «Συμεών τοῦ ὀσιωτάτου Στυλίτου αἰωνία ἡ μνήμη» (Συνοδικόν τῆς Ὁρθοδοξίας), ὁ.π., σ. 128.
25. I. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, «Οἱ τρεῖς ἀδελφοί ἄγιοι τῆς Μυτιλήνης», ἐν *Λεσβιακά Ἀγιολογικά Μελετήματα Α'*, Μυτιλήνη 1997, σσ. 90-91.
26. *Λεσβιακόν «Μηναῖον» περιέχον τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τῶν ἐν νήσῳ Λέσβῳ διαλαμπάντων ἁγίων ἱεραρχῶν, ὀσίων καί μαρτύρων ἀπό Χριστοῦ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς νεωτέρων χρόνων*, ἐπιμελεῖα Μυτιλήνης Ἰακώβου, Μηθύμνης Ἰακώβου καί Γ. Σωτηρίου, Μυτιλήνη 1969, σσ. 3-7.
27. ΕΥΑΓΓΡΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ, ὁ.π., PG 86², 2457B.
28. ΙΩ. ΜΑΛΑΛΑ, *Χρονογραφία* 14, PG 97, 549C.
29. ΕΥΑΓΓΡΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ, ὁ.π., PG 86², 2457A.
30. H. DELEHAYE, *Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae*, Bruxellis 1902 (= φωτ. ἀνατύπωσις 1985), 844 (42-43· 49-50).
31. H. DELEHAYE, «Βίος καί πολιτεία τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Δανιήλ τοῦ Στυλίτου», ἐν *Les Saints Stylites*, σ. 56 (24-25).
32. H. DELEHAYE, «Βίος καί πολιτεία τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Δανιήλ τοῦ Στυλίτου», ὁ.π., σ. 56 (17).
33. H. Delehaye, «Βίος καί πολιτεία τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Δανιήλ τοῦ Στυλίτου», ὁ.π., σ. 56 (16).
34. H. DELEHAYE, ὁ.π., σ. 57 (3-4).
35. I. SCHIRÒ, *Analecta Hymnica Graeca*, Roma 1966, σσ. 1-39.
36. I. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, «Ὁ ὄσιος Συμεών ὁ Στυλίτης», ἐν *Λεσβιακά Ἀγιολογικά Μελετήματα Α'*, Μυτιλήνη 1997, σ. 67.
37. Κάθισμα τοῦ Ὁρθρου τῆς Ἑορτῆς τῆς Ἰνδίκτου.
38. γ' στιχηρό τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς.
39. α' στιχηρό τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς καί γ' τροπάριο σ' ὠδῆς τοῦ Κανόνα τοῦ Ὁρθρου.
40. β' τροπάριο α' ὠδῆς τοῦ Κανόνα τοῦ Ὁρθρου.
41. Ματθ. 11, 28.
42. ΕΥΑΓΓΡΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ, ὁ.π., PG 86², 2461A.

Ὁ πλοῦτος τοῦ φτωχοῦ

Πρωτ. Ἀντωνίου Πινακούλα,
Ἐφημ. Ἰ.Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Χαλανδρίου, Ἰ. Ἀρχ. Ἀθηνῶν

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Ἡ θέση τῆς Κυριακῆς
στό ἐκκλησιαστικό ἔτος
2. Περιίληψη τῆς περικοπῆς
καί ἀναγγελία τοῦ Θέματος

1. Ἀγαπητοί ἀδελφοί, ἀκούσαμε σήμερα στό εὐαγγέλιο τήν παραβολή τοῦ πλουσί-ου καί τοῦ Λαζάρου. Ἡ παραβολή αὐτή διαβαζόταν, σύμφωνα μέ τ' ἀρχαία τυπικά, τήν πέμπτη Κυριακή τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς, λίγο πρὶν τῆ Μεγάλῃ Ἑβδομά-δα. Ἐμεῖς τώρα τήν διαβάζουμε στήν σει-ρά τῶν Κυριακῶν τοῦ εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ, συνήθως μετά τήν περικοπή γιά τόν δαι-μονισμένο τῶν Γαδαρηνῶν.

2. Στήν παραβολή συγκρίνονται δύο ἄνθρωποι. Ἡ σύγκριση γίνεται μέ βάση τί φοροῦσαν, τί ἔτρωγαν, ποιές ἦσαν οἱ πα-ρέες τους καί πῶς αἰσθάνονταν τή ζωή τους. Ἡ σύγκριση γίνεται σέ δύο επίπεδα. Στό επίπεδο τῆς παρούσας ζωῆς καί στό επίπεδο τῆς ἄλλης, τῆς μετά θάνατον. Ὁ Χριστός μᾶς φανερώνει μέ τή σύγκριση ὅτι καθέννας ἀπό τούς δύο θέτει τόν ἑαυτό του ὑπό τήν κρίση διαφορετικῶν κριτῶν. Ὁ πλοῦσιος στήν κρίση τῶν ἀνθρώπων καί ὁ Λάζαρος στήν κρίση τοῦ Θεοῦ

Β. ΕΞΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. Ὑπό τήν κρίση τῶν ἀνθρώπων
2. Ὑπό τήν κρίση τοῦ Θεοῦ
3. Γέφυρα πρός τό τρίτο μέρος

1. Ὁ Χριστός μᾶς εἶπε ὅτι ὁ πλοῦσιος «ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καί βύσσον, εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς». Φοροῦσε πολύ ἀκριβά ροῦχα καί περ-νοῦσε τίς μέρες του μέ μεγάλη εὐφροσύνη, αἰσθανόταν πάρα πολύ εὐχάριστα κάθε μέρα. Κι αὐτό φαινόταν ἀπό ὅλους, ἐπει-δή γινόταν μέ μεγάλη ἐπίδειξη, «μέ λα-μπρότητα». Προφανῶς, εἶχε τό σπίτι του ἀνοιχτό, κάποιο μέγαρο στό κέντρο τῆς πόλης. Ἐκεῖ δεχόταν τούς φίλους του. Ἐκεῖ τούς ἔκανε τό τραπέζι καί γλεντοῦσε μαζί τους. Κόσμος πολὺς, οἱ ἄλλοι πλού-σιοι, μπαινόβγαιναν μέ τούς ὑπηρέτες τους καί τούς σωματοφύλακές τους. Ἐφταναν μέ πολυτελεῖς ἄμαξες κάνοντας θόρυβο καί δημιουργώντας ἐντυπώσεις. Ἐκεῖνος ἀνταπέδιδε τίς ἐπισκέψεις μέ τόν ἴδιο τρόπο σέ ἕναν ἀνταγωνισμό γοήτρου, μή τυχόν τόν ξεπεράσει κάποιος ἄλλος σέ ἐπίδειξη.

Μᾶς ἔδωσε δηλαδή ὁ Χριστός, σέ πολύ λίγες λέξεις, τόν χαρακτήρα καί τή ζωή αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ζοῦσε μπροστά στά μάτια ὅλης τῆς πόλης καί ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Εἶχε βάλει τήν προσωπική του ζωή κάτω ἀπό τήν κρίση τους, καί ἀγωνι-ζόταν αὐτή ἢ κρίση νά εἶναι θετική. Ἡ προσπάθειά του νά ἔχει αὐτό τό ἀποτέλε-σμα καί νά ἀνταπεξέρχεται τό φθόνο πού συνήθως συνοδεύει αὐτόν τόν τρόπο εἶχε ἀπορροφήσει ὀλόκληρη τήν ὑπαρξή του.

2. Δίπλα του, ἔξω ἀπό τήν πύλη τοῦ με-
γάρου, ζοῦσε καί κάποιος ἄλλος, πού πει-
νοῦσε συνεχῶς. Ἔτρωγε τά ψίχουλα πού
ἔπεφταν ἀπό τό τραπέζι τοῦ πλουσίου.
Ἦταν περίσσευε καί ἔπεφτε ἔξω στό δρόμο
μέ τόν καθαρισμό τοῦ μεγάρου. Ἦθελε νά
χορτάσει, ἀλλά δέν προλάβαινε ποτέ. Τό
σῶμα του ἦταν γεμάτο ἔλκη πού τό κάλυ-
πταν ὅπως τά ροῦχα πού φορᾶμε. Ἦταν
ὀλόκληρος μία πληγή. Παρέα του ἔρχο-
νταν οἱ σκύλοι γιά νά τοῦ γλείψουν τίς
πληγές καί νά τοῦ δώσουν παρηγοριά.
Κανέννας δέν τόν φθονοῦσε καί ὅλοι τόν
λυποῦνταν. Ὅταν τόν ἔβλεπαν, γύριζαν τά
μάτια τους ἀπό τήν ἄλλη μεριά.

Ὁ Χριστός μᾶς δίνει μία λεπτομέρεια.
Τό ὄνομά του ἦταν Λάζαρος, πού σημαίνει
«ὁ Θεός εἶναι βοηθός μου». Ἦθελε ὁ Χρι-
στός νά πει ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶχε
στηρίξει ὅλη του τή ζωή στόν Θεό.

Ἐάν δέν ξέραμε τή συνέχεια τῆς παρα-
βολῆς, θά κάναμε μέσα μας τήν ἐρώτηση:
Αὐτός ὁ ἄνθρωπος θά ἀντέξει, θά ἐπιζή-
σει, θά συνεχίσει νά λέγεται Λάζαρος,
«βοηθός μου εἶναι ὁ Θεός»; Σ' αὐτή τή
φρικτή κατάσταση πού βρισκόταν μπορεί
νά συνεχίσει νά λέει ὅτι τόν βοηθάει ὁ Θε-
ός, ὅτι τόν παρηγορεῖ ὁ Θεός, ὅτι ζεῖ ἐπει-
δή πιστεύει στό Θεό καί ὅτι κρέμεται ἀπό
τά χέρια τοῦ Θεοῦ; Ἦ μήπως θά ἀγανα-
κτήσει, θά τά κλωτσήσει ὅλα καί θά πάψει
νά πιστεύει ὅτι ὑπάρχει Θεός, ὅτι ὑπάρ-
χουν ἄνθρωποι καί κοινωνία τῶν ἀνθρώ-
πων;

Ἐπειδή ὁμως συνεχίζει ὁ Χριστός λέγο-
ντας ὅτι ὁ Λάζαρος πέθανε καί ὅτι τόν
πῆραν οἱ ἄγγελοι καί τόν συνόδευσαν τι-
μητικά στόν παράδεισο, σημαίνει ὅτι
αὐτός ὁ ἄνθρωπος καί ἀντέξε καί συνέχι-
σε ὅσο ζοῦσε νά ἐπικαλεῖται τόν Θεό καί
νά λέει ὅτι «βοηθός μου εἶναι ὁ Θεός». Ἦ-

ταν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καί προσευχόταν
προφανῶς συνεχῶς. Καί τί προσευχή ἔκα-
νε; Ὅπωςδήποτε ἔλεγε τήν προσευχή πού
διαβάζουμε κι ἐμεῖς κάθε Κυριακή στόν
Ἦρθρο: «ἐπ' ἐμέ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός
σου, πάντας τούς μετεωρισμούς μου ἐπή-
γαγες ἐπ' ἐμέ. Ἐπ' ἐμέ διήλθον αἱ ὄργαι
σου καί οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν
με». «Βάρυνε πάνω μου ὁ θυμός σου. Κι
ὅλα τά κύματά σου πάνω μου ξεσπασαν.
Πάνω μου πέρασαν οἱ πυρωμένες θύελλες
τῆς ὀργῆς σου καί μέ ἐξουθένωσαν οἱ φο-
βέρες σου» (Ψαλμ. 87.8.17). Ἦ θά ἔλεγε
«ὁ Κύριος εἶναι βοηθός μου, γι' αὐτό δέν
θά ντροπιασῶ, ἀλλά ἔβαλα τό πρόσωπό
μου σάν πέτρα στερεή καί γνώρισα πώς
δέν θά ἀπογοητευτῶ» (Ἦσ. 50.7). Αὐτές
τίς προσευχές οἱ προφῆτες τίς βάζουν στό
στόμα τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν ὁ Χριστός βρί-
σκεται πάνω στό Σταυρό, ὅταν εἶναι γε-
μάτος πληγές, ὅταν δέν εἶναι κανέννας μα-
ζί του καί οἱ ἄνθρωποι γυρίζουν τά μάτια
τους ἀλλοῦ γιατί δέν ἀντέχουν νά τόν βλέ-
πουν, ὁ Χριστός, σάν ἄνθρωπος, ἔβαλε τόν
ἑαυτό του κάτω ἀπό τήν κρίση τοῦ Θεοῦ
κάνοντας αὐτή τήν προσευχή.

3. Ὁ Λάζαρος μοιάζει τόσο πολύ τοῦ
Χριστοῦ, ὅταν ὁ Χριστός ὀδηγεῖται στό
Πάθος κι ὅταν σταυρώνεται. Καί μιᾶς καί
ὁ Χριστός στήν παραβολή δέν μᾶς λέει τί-
ποτε γιά ἁμαρτίες τοῦ Λαζάρου, οὔτε πώς
ὑποφέρει ἐπειδή εἶναι ἁμαρτωλός οὔτε ὅτι
μετανοεῖ καί ὑπόσχεται ὅτι θά ζήσει ἄλλη
ζωή ἀπό δῶ καί πέρα, φαίνεται ὅτι ὁ Λά-
ζαρος εἶναι ἕνας ἀπό τούς δίκαιους, τούς
ἀγίους, ὅπως ἦταν ὁ Ἰώβ, πού πάσχουν
παρότι εἶναι ἁθῶοι. Μοιάζει τοῦ Χριστοῦ.
Μπορεῖ νά εἶναι καί ὁ ἴδιος ὁ Χριστός πού
ἔβαλε μία πλευρά τῆς ζωῆς του κάτω ἀπό
τό πρόσωπο τοῦ Λαζάρου.

Γ. ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

1. *Ἐμεῖς ὑπὸ τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ*
2. *Ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ εὐαισθησία μας*

1. Ἐχει πολὺ μεγάλη σημασία, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, αὐτὸ γιὰ μᾶς. Γιατί; Γιατί εἴμαστε μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔχουμε βαπτιστεῖ στό ὄνομά του. Ζοῦμε μέσα στήν Ἐκκλησία κι ἔχουμε δεσμευτεῖ νά βάλουμε τόν ἑαυτό μας, τή ζωὴ μας, ὅ,τι κάνουμε κι ὅ,τι παραλείπουμε, ὑπὸ τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ. Ὅχι ὑπὸ τὴν κρίση τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ. Σέ κάθε συναξή μας, ὅπως τώρα ἐδῶ, δοκιμάζουμε τόν ἑαυτό μας ἐάν βρισκόμαστε ὑπὸ τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ. Μὲ βάση αὐτὴ τὴ δοκιμὴ θά προσέλθουμε τώρα νά κοινωνήσουμε. «Δοκιμαζέτω ἕκαστος ἑαυτόν» λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Σ' αὐτὸ διαφέρει ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸν κόσμο. Ὅλοι βρίσκονται ὑπὸ τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ἐμεῖς ἀποφασίσαμε μὲ τὴ θέλησή μας, μὲ δική μας ἀπόφαση, μὲ δική μας δέσμευση νά βρισκόμαστε ἐδῶ καὶ νά βάζουμε ὡς κριτὴ τῶν πράξεών μας τόν ἴδιο τὸν Θεὸ καὶ ὄχι τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἔκανε ὁ πλούσιος.

2. Πῶς ὁμως θ' ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι πραγματικά ἔχουμε βάλει τόν ἑαυτό μας ὑπὸ τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι τῶν ἀνθρώπων; Δέν φτάνει νά ξέρουμε ὅτι ὑπάρχει παράδεισος καὶ κόλαση. Ὁ πλούσιος ἤξερε γιὰ τὸν παράδεισο καὶ τὴν κόλαση, μπορεῖ καὶ νά ἤξερε καλύτερα ἀπὸ ἐμᾶς. Ζοῦσε σέ μία ἐποχὴ πιὸ θρησκευτικὴ ἀπὸ τὴ δική μας. Καὶ προφανῶς θά πίστευε ὅτι τίποτε κακὸ δέν κάνει κι ὅτι ὁ Θεὸς θά τὸν βάλει στὸν παράδεισο, ἀφοῦ νόμιζε ὅτι τηροῦσε τὸ Νόμο του. Ἐξάλ-

λου, δέν σκότωσε κανέναν, δέν ἔκλεψε, δέν μοίχευσε καὶ γενικά δέν παραβίασε ρητὰ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀκούσαμε στὴν παραβολή. Ὁ Χριστὸς εἶπε μόνο τί φοροῦσε καὶ πῶς πέραγε τὴ ζωὴ του. Δέν κατάλαβε ὁ πλούσιος ὁμως ὅτι ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ εἶχε σκοπὸ νά τὸν κάνει εὐαίσθητο ἀπέναντι στοὺς ἀνθρώπους. Νά καταλαβαίνει δηλαδή πῶς εἶναι οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι. Ἐπρεπε νά δοκιμάζει τὸν ἑαυτό του μὲ βάση τίς δυνατότητες τῆς καρδιᾶς του καὶ ὄχι μὲ βάση τὴ γνώμη τῶν ὁμοίων του γι' αὐτόν. Καὶ ἐπειδὴ δέν ἐνήργησε μὲ αὐτόν τὸν τρόπο, δέν κατάλαβε ποτέ τί ἦταν ὁ Λάζαρος. Τὸν ἤξερε καλά, ἀφοῦ τὸν ἀναγνώρισε στὸν ἄλλο κόσμο, ἀλλὰ πῶς ζοῦσε δέν τὸ κατάλαβε ποτέ. Ζήτησε ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ νά στείλει ἕναν ἀναστημένο στὸν κόσμο γιὰ νά μιλήσει στὰ ἀδελφία του. Ἀλλὰ ὁ Ἀβραάμ τοῦ εἶπε ὅτι ὑπάρχουν ὁ Μωυσῆς καὶ οἱ προφῆτες, ὑπάρχει ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς πού νόμιζε ὅτι τὸν ἤξερε, ἀλλὰ δέν τὸν τηροῦσε. Ἐχει μάλιστα καὶ ρητὴ διάταξη: «Ἄν σέ κάποια ἀπὸ τίς πόλεις σας, στὴ χώρα πού θά σᾶς δώσει ὁ Κύριος ὁ Θεὸς σας, βρεθεῖ ἕνας φτωχός, μὴν τοῦ φερθεῖτε μὲ σκληρότητα καὶ τοῦ κλείσετε τὴν καρδιά σας [...] Νά εἴστε γενναϊόδωροι μὲ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς δυστυχισμένους συμπατριῶτες σας πού θά βρίσκονται στὴ χώρα σας» (Δευτ. 15.7. 11). Ὁ Νόμος φτάνει νά κάνει εὐαίσθητους τοὺς ἀνθρώπους, νά κατανοοῦν τὴν κατάσταση τῶν ἄλλων. Πότε ὁμως; Ἐάν τὸν βάλουν σάν δοκιμὴ, σάν κριτήριο, σάν κρίση τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ τους, αὐτὸ πού ὅπως εἶπαμε ἀποφασίσαμε νά κάνουμε ἐμεῖς.

Ἀλλὰ ἔχουμε χρόνο νά τὸ κάνουμε; Μήπως πολλές φορές χανόμαστε στίς μέριμνες τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς; Ἐνδέχεται

βέβαια νά μήν προσπαθοῦμε νά ανταγωνιστοῦμε ἄλλους σέ ἐπίδειξη δύναμης καί γοήτρου, ὅπως ἔκανε ὁ πλούσιος. Σίγουρα ὅμως προσπαθοῦμε ν' ἀντλήσουμε δύναμη γιά τόν ἑαυτό μας ἀπ' ὅ,τι κάνουμε. Ὁ Χριστός μᾶς βεβαίωσε σήμερα ὅτι πηγὴ δύναμης καί σίγουρη ἐξασφάλιση εἶναι τὸ ἄνοιγμα τῆς καρδιάς μας, ἡ εὐαισθησία μας ἀπέναντι στοὺς ἀδελφούς μας. Καί γιά τώρα καί γιά τὸ μέλλον.

Δ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1. *Σύνδεση μέ τήν προηγούμενη Κυριακή καί περίληψη προηγούμενων*
2. *Προτροπή*

1. Ἀγαπητοί ἀδελφοί, στό εὐαγγέλιο τῆς περασμένης Κυριακῆς εἶδαμε ἕναν ἄνθρωπο, τόν δαιμονισμένο τῶν Γαδαρηνῶν, πρὶν τόν θεραπεύσει ὁ Χριστός, νά εἶναι χίλια κομμάτια, ὅσοι ἦσαν οἱ δαίμονες μέ-

σα του. Νά μήν ξέρει τί ἀνήκει στόν ἑαυτό του καί τί ἀνήκει στοὺς ἄλλους. Νά μήν ἔχει ὄνομα καί νά μήν ξέρει ποιός εἶναι. Κι ὁ Χριστός τόν θεράπευσε. Ἀντίθετα, στή σημερινή παραβολή βλέπουμε τόν Λάζαρο, ἕναν ἄνθρωπο πού βρίσκεται ἀνάπηρος μέσα στόν κόσμο, γεμάτος πληγές ἀλλά ἀκέραιο ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Δέ χάνει τήν ἀκεραιότητά του, μένει συνεχῶς ἐπικαλούμενος τόν Θεό, καί μέ τὸ ὄνομα Λάζαρος. Ξέρει ὅτι ἐκεῖνος θά τόν δικαιώσει. «Ἐγὼ δέ οὐκ ἀπειθῶ οὐδέ ἀντιλέγω» λέει ὁ προφήτης γιά τόν ἴδιο τόν Χριστό. Κι ὁ Λάζαρος τοῦ μοιάζει τόσο πολύ.

2. Ἄς γίνει, ἀγαπητοί ἀδελφοί, καί γιά μᾶς μάθημα, νά βλέπουμε τὰ κριτήρια τοῦ Χριστοῦ, νά τὰ κάνουμε δικά μας, γιά νά μᾶς χαρίσει ὁ Θεός ὅ,τι χάρισε καί στόν Λάζαρο. Δύναμη στήν παρούσα ζωὴ μέ τή χάρη του. Ἀποκατάσταση στή Βασιλεία του μαζί μέ τοὺς Ἀγγέλους στήν ἀγκαλιὰ τοῦ Ἀβραάμ. Ἀμήν.

Συναγωγή: Ἐκκλησία ὅλων τῶν Ἐθνῶν Μία ἀφρικανική-πεντηκοστιανή κίνηση στήν Ἑλλάδα

Πρωτ. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου
Λέκτορας Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Η ΣΥΝΑΓΩΓΗ: Ἐκκλησία ὅλων τῶν Ἐθνῶν (Synagogue. Church of all Nations) εἶναι μία Πεντηκοστιανή-Χαρισματική κίνηση θεραπείας πού ιδρύθηκε τή δεκαετία τοῦ 1990 στό Λάγος τῆς Νιγηρίας ἀπό τόν αὐτοαποκαλούμενο προφήτη Temitope Balugon Joshua. Σύμφωνα μέ τόν Πεντηκοστιανό καθηγητή Α. Anderson πρόκειται γιά μιά ἀπό τίς πιό ἀμφιλεγόμενες ἀλλά καί ταχύτατα ἀναπτυσσόμενες νέες «ἐκκλησίες» στή Νιγηρία, ἡ ὁποία μάλιστα ἔχει προσελκύσει τήν μεγάλη προσοχή τόσο τοῦ τοπικοῦ ὅσο καί τοῦ διεθνοῦς τύπου, ἰδιαίτέρως δέ τό πρόσωπο τοῦ ἱδρυτῆ της¹. Κατά τούς ἰσχυρισμούς τῆς κίνησης, ἡ ἱδρυσὴ τῆς ἦταν θέλημα τοῦ Θεοῦ τό ὁποῖο ὑλοποιήθηκε μέσω τοῦ Τ.Β. Joshua.

Στό διαδικτυακό τόπο τῆς κίνησης ὁ Τ.Β. Joshua παρουσιάζεται ὡς ἕνα ἐκλεκτό ὄργανο τοῦ Θεοῦ, ἕνας ἀγωγός, μέσω τοῦ ὁποίου διαχέεται ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο. Στήν ἴδια ιστοσελίδα ἀναφέρεται, ὅτι τά «θαύματα» πού πραγματοποιεῖ ὁ Χριστός μέσω τοῦ Τ.Β. Joshua εἶναι ἀμέτρητα. Τά «θαύματα» του μάλιστα διακρίνονται σέ ἐπιμέρους κατηγορίες, ὅπως: α) θεραπείες AIDS, β) θεραπείες καρκίνου, γ) ἀποκατάσταση τῆς ὄρασης, δ) θεραπεία παραλύτων, ε) θεραπεία ἀπό δαιμόνια κ.ἄ. Ἀπό τούς ὀπαδούς του μάλιστα αὐτοῦ

τοῦ εἴδους τά «θαύματα-θεραπιές» προβάλλονται ὡς ἀπόδειξη τῆς θεϊκῆς ἀποστολῆς τοῦ Τ.Β. Joshua. Πρόκειται βεβαίως γιά συνήθεις ἰσχυρισμούς στόν πεντηκοστιανικό χῶρο καί σχετίζεται μέ τή γνωστή «βιομηχανία» «θαυμάτων-θεραπειῶν» πού συναντᾶμε σέ ἀναρίθμητες Πεντηκοστιανές-Χαρισματικές κινήσεις ἀνά τήν ὑφήλιο.

1. Ἡ παρουσία τῆς κίνησης στήν Ἑλλάδα

Ἡ κίνηση ἐμφανίστηκε δημόσια γιά πρώτη φορά τόν Ἰούνιο τοῦ 2002. Ἡ πρώτη ἐμφάνισή της εἶχε ἀρχικά πραγματοποιηθεῖ στό χωριό Ματαράγκα τοῦ νομοῦ Καρδίτσας καί μάλιστα μέ τρόπο ἀρκετά θορυβῶδη, γεγονός πού τότε εἶχε ἀπασχολήσει τήν τοπική κοινωνία ἀλλά καί κάποια Μ.Μ.Ε. Στό χωριό Ματαράγκα εἶχε δωρηθεῖ οἶκημα γιά τή δημιουργία εὐκτήριου οἴκου τῆς κίνησης, γιά τά ἐγκαίνια τοῦ ὁποίου εἶχαν συγκεντρωθεῖ πολλοί Πεντηκοστιανοί ἀπό διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδας. Εἶχαν τυπωθεῖ καί προσκλήσεις μέ τήν ὀνομασία τῆς κίνησης καί ἀναμένονταν καί ἡ ἀφιξή τοῦ ἰδίου τοῦ Τ.Β. Joshua, κάτι πού τελικά δέν πραγματοποιήθηκε².

Τό 2006 ἐπίσημως ἡ κίνηση ὑπέβαλε αἴτηση ἀναγνώρισης-χορήγησης ἀδείας εὐκτηρίου οἴκου στό Ὑπουργεῖο Παιδεί-

ας. Τά μέλη τῆς κίνησης στήν Ἑλλάδα εἶναι Ἕλληνες Πεντηκοστιανοί πού προσχώρησαν ἀπό ἄλλες Πεντηκοστιανές ομάδες καί ἀφρικανοί μετανάστες πού ζοῦν στήν Ἑλλάδα. Ἡ «Συναγωγή: Ἐκκλησία ὄλων τῶν Ἐθνῶν» ἀνήκει στίς Πεντηκοστιανές-Χαρισματικές κινήσεις πού χρησιμοποιοῦν μουσικά ὄργανα καί τραγούδια στίς λατρευτικές τους συνάξεις.

2. Ἡ Προτεσταντική καί Πεντηκοστιανή κριτική κατά τῆς κίνησης στήν Ἑλλάδα

Πρέπει ἐν προκειμένῳ νά ἐπισημάνουμε ὅτι ἡ ἐν λόγω Πεντηκοστιανή κίνηση ἔτυχε ἐξ ἀρχῆς κριτικῆς, τόσο ἀπό τόν ἑλληνικό προτεσταντικό κόσμο, ὅσο καί ἀπό ἕνα τμήμα τῶν Πεντηκοστιανῶν τῆς Ἑλλάδας. Στόν ἑλληνικό προτεσταντικό χῶρο ὁ T.B. Joshua χαρακτηρίζεται ὡς «ψευδοπροφήτης» καί μάλιστα γίνεται ἀναφορά σέ ἀνακοίνωση ἄλλων Πεντηκοστιανῶν κινήσεων τῆς Νιγηρίας στήν ὁποία ὑποστηρίζεται, ὅτι ὁ T.B. Joshua «χρησιμοποιεῖ σαμανικές/μαγικές μεθόδους κάτω ἀπό χριστιανικό μανδύα»³. Τήν κριτική αὐτή τῶν ἄλλων Πεντηκοστιανῶν κινήσεων τῆς Νιγηρίας ὁ Allan Anderson τή χαρακτηρίζει ὡς «φαρμακερή» καί «ἀναπόφευκτη»⁴.

Ἐδῶ πρέπει νά ἐπισημάνουμε ὅτι στίς αὐτόχθονες ἀφρικανικές πεντηκοστιανές κινήσεις ἡ χρήση καί ἡ μίξις προγε-

νέστερων μαγικῶν πρακτικῶν μέ χριστιανικά στοιχεῖα δέν εἶναι κάτι τό ἀσυνήθιστο.

Ἡ Ἀδελφότητα τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Πεντηκοστῆς Ἑλλάδος, γιά εὐνόητους λόγους, τόν Ἰούνιο τοῦ 2002 ἐξέδωσε ἀνακοίνωση πού δήλωνε ὅτι ἡ κίνηση «Συναγωγή: Ἐκκλησία ὄλων τῶν Ἐθνῶν» καί ὁ ἰδρυτής της T.B. Joshua δέν ἀνήκουν στόν πεντηκοστιανικό χῶρο. Ὁ ἰσχυρισμός ὅμως αὐτός δέν ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τήν πραγματικότητα, γιατί: α) Ἡ ὁμολογία πίστεως τῆς ἐν λόγω κίνησης ἔχει τυπικό πεντηκοστιανικό χαρακτήρα, β) ὁ πεντηκοστιανός καθηγητής A. Anderson τήν χαρακτηρίζει ὡς Πεντηκοστιανή-Χαρισματική, γ) τό λατρευτικό τελετουργικό της εἶναι οὐσιαστικῶς πεντηκοστιανικό, καί δ) γιατί δέν συμφωνεῖ μέ τήν ἐν λόγω ἀνακοίνωση τό σύνολο τῶν Πεντηκοστιανῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς τελικό σχόλιο θά θέλαμε νά ἐπισημάνουμε ὅτι ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου ὁ αἰρετικός χαρακτήρας τῆς ἐν λόγω κίνησης, ὡς τμήματος τοῦ λεγόμενου Πεντηκοστιανικοῦ-Χαρισματικοῦ χώρου, εἶναι ἀναμφισβήτητος. Ὡς πρός τό πρόσωπο τοῦ ἰδρυτῆ της βρισκόμαστε γιά μιᾶ ἀκόμα φορά μπροστά σέ μιᾶ κλασική περίπτωση ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι στήν Ἁγία Γραφή χαρακτηρίζονται ὡς «πονηροί καί γόητες... πλανῶντες καί πλανώμενοι» (Β΄ Τιμ. 3, 13)

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλ. ΣΩΤΟΥ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ, *Αἱ ἐν Ἑλλάδι Αἱρέσεις*, Ἀθήναι 1961, σ. 73.
1. Βλ. ALLAN ANDERSON, "Synagogue. Church of all Nations", στό Peter B. Clarke (Ed), *Encyclopedia of new religious movements*, 2006, σ. 553.
2. Πρὸβλ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΛΙΟΣΗ, *Γνωστές θρησκείες*,

- αἱρέσεις καί παραθρησκευτικές ομάδες στήν Ἑλλάδα*. Εὐκτήριοι Οἴκοι, 2004, σ. 167.
3. Βλ. Περιοδικό «Τυχερός», Μάιος-Ἰούνιος 2002, σσ. 28-29.
4. Βλ. ALLAN ANDERSON, "Synagogue. Church of all Nations.", ὅπ.π., σ. 553.

Ἅγιος Μάμας Ἐνας Μάρτυς υἱὸς Μαρτύρων*

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΤΕἶναι θαυμαστός καὶ ἀξιομίμητος ὁ βίος τοῦ Ἁγίου Μάμαντος, πού ἐζησε ὅλα κι ὅλα δεκαπέντε χρόνια στὸν μάταιο τοῦτο κόσμο, μέ ὁδηγὸ καὶ στήριγμά του τὴν ὀλόψυχη καὶ ἀδιάκοπη ἀγάπη, μέ τὴν ἀκλόνητη πίστι στὸν Χριστό.

Ὁ λαὸς μας τὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν τιμᾷ ιδιαίτερα. Σέ πολλά μέρη τῆς χώρας καὶ πιό πολὺ στὰ ἀνατολικά. Στὴν Κύπρο μάλιστα ὑπάρχουν ἐξήντα ναοὶ πρὸς τιμὴν του καὶ ἓνα ὀλόκληρο χωριὸ φέρει τὸ ὄνομά του. Ὁ Ἅγιος Μάμας γεννήθηκε στὰ βόρεια τῆς Μ. Ἀσίας, κοντὰ στὸν Πόντο, τὸ 260, ὅταν στὴν Ρώμῃ ἦταν αὐτοκράτορας ὁ χριστομάχος Αὐρηλιανός. Ὁ πατέρας του λεγόταν Θεόδοτος καὶ ἡ μητέρα του Ρουφίνα καὶ ἦταν καὶ οἱ δύο τους πιστοὶ Χριστιανοί. Τό ἔργο τους γόνιμο καὶ ἀποτελεσματικό ἔφερε πολλοὺς στὸν δρόμο τῆς σωτηρίας. Ἡ δρᾶσι τους ὅμως αὐτὴ γρήγορα ἔγινε γνωστὴ καὶ εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά τοὺς καλέσει σέ ἀπολογία ὁ σκληρὸς Ἔπαρχος Ἀλέξανδρος.

Ἡ διαταγὴ τοῦ ἡγεμόνα ἦταν νά τοὺς κλείσουν καὶ τοὺς δύο στὴν φυλακὴ, μολοντί ἡ Ρουφίνα ἦταν ἤδη ἔγκυος καὶ

περίμενε νά γεννήσῃ. Οἱ γονεῖς του πέθαναν μόλις γεννήθηκε καὶ μία καλὴ Χριστιανὴ τῆς περιοχῆς, πού τὴν ἔλεγαν Ἀμμία, πῆρε καὶ υἱοθέτησε τὸ νεογέννητο βρέφος. Ὁ μικρὸς, μόλις ἄρχισε νά μιλᾷ, φώναζε τὴν Ἀμμία σάν μητέρα του, μέ τὴν ἐπὶ κλησι «μάμα», γι' αὐτὸ κι ἐκείνη τὸν ἐβάφτισε μέ τὸ ὄνομα «Μάμας».

Σέ ἡλικία δεκαπέντε ἐτῶν ὁ Μάμας συγκλονίζεται ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς Ἀμμίας, πού τὴν ἐκληρονόμησε. Δέν ἔχασε ὅμως τὸ θάρρος του καὶ τὴν πίστι του. Ἐπειδὴ δέν θυσιάζε στό βωμὸ τοῦ Σεράπιδος ὁ ἡγεμόνας τῆς περιοχῆς ἀναγκάστηκε νά τὸν στείλει ὑπὸ συνοδείαν καὶ μαζί μέ γραπτὴ ἀναφορὰ στὸν αὐτοκράτορα.

Ὁ Αὐρηλιανὸς τὸν ὑπέβαλε σέ φρικτὰ βασανιστήρια ἀλλὰ κατὰ θαυμαστὸ τρόπο ὁ Μάμας ὑπέμενε μέ πίστη καὶ ὑπομονή.

Ἡ τελευταία ἐντολὴ τοῦ αὐτοκράτορα ἦταν νά δέσουν στὸν λαϊμὸ τοῦ Μάρτυρα μία μεγάλη σιδερένια μπάλα καὶ νά τὸν ρίξουν βαθεῖα στὴν θάλασσα. Στὸν δρόμο, πού πήγαιναν ὅμως, Ἄγγελος

* Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Π. Μ. Σωτήρχου «Παιδομάρτυρες», Ἐκδόσεις «Ἀστέρος» 1993⁸, σσ. 19-28.

Κυρίου τούς σταμάτησε και άπελευθέρωσε τόν Μάρτυρα από τά χέρια τών στρατιωτῶν, πού τόν συνόδευαν. Ὑστερα ὁ Ἄγγελος τοῦ εἶπε νά άνεβῆ στό ψηλό βουνό τῆς Καισαρείας και νά μείνει ἐκεῖ.

Ἐφτιαξε λοιπόν μιά μικρή καλύβα, σέ μιά βραχοσπηλιά, ἐκεῖ ἔμενε και προσευχόταν και δόξαζε τόν Θεό, πού τόσο πολύ τόν προστάτευε. Καί ἐκεῖ μέσα στήν ἡσυχία, τήν προσευχή και τήν αγιότητα ἔρχονταν τά ἀγρίμια τοῦ βουνοῦ και ἔκαναν συντοφιά στόν Ἄγιο και μέ ἀγγελική ἀπλότητα τά ἄρμεγε και μέ τό γάλα τους ἔκανε τυρί, πού ἦταν τροφή του, μαζί μέ τά χόρτα. Μέ αὐτά ζοῦσε και ὅσο τυρί τοῦ περίσσευε τό μοίραζε στους φτωχοῦς ὅταν κατέβαινε στήν Καισάρεια. Γι' αὐτόν τόν λόγο και οἱ βοσκοί ἔχουν γιά προστάτη τους τόν Ἄγιο Μάμα και οἱ ἀγιογράφοι τόν εἰκονίζουν πάντα μέ ἕνα μικρό ἔλαφάκι στήν ἀγκαλιά.

Πολύ γρήγορα ἡ φήμη γιά τόν Ἄγιο ἐκυκλοφόρησε στήν περιοχή και ὁ διοικητής τῆς Καισαρείας ἔστειλε στρατιῶτες νά τόν βροῦν και νά τόν φέρουν στήν πόλι. Ὁ Μάμας φωτιζόμενος ἀπό τήν χάρι τοῦ Θεοῦ βγήκε ὁ ἴδιος νά τούς προὔπαντήσει.

Ὅταν ὀδηγήθηκε στόν διοικητή τῆς Καισαρείας ἐκεῖνος διέταξε τούς στρατιῶτες νά τόν κρεμάσουν και νά σκίσουν τίς σάρκες τοῦ Μάμα. Τό μαρτύριο αὐτό ἦταν φοβερό, ἀλλά ὁ ἅγιος τό υπέμεινε μέ καρτερία. Οἱ πόνοι ἦταν ἀβάσταχοι. Τότε ἀκούστηκε ἀπό τόν οὐρα-

νό μιά φωνή, πού ἐνίσχυσε τόν Μάμα τήν κρίσιμη ἐκείνη ὥρα. Καί τήν φωνή αὐτήν τήν ἄκουσαν και πολλοί Χριστιανοί, πού παρακολουθοῦσαν τά βασανιστήρια.

Στό διάστημα αὐτό οἱ δήμιοι, μέ ἐντολή τοῦ Ἀλεξάνδρου, καίνε ἕνα φοβερό καμῖνι και ἐκεῖ θά ρίξουν τόν Μάμα γιά νά καῖ. Ἐκεῖνος πάλι δέν ἀρνεῖται τόν Χριστό και βγαίνει ἀπό τό καμῖνι σῶος και ἀβλαβής, χωρίς νά πάθη τό παραμικρό. Ἡ θεία χάρις τόν σκεπάζει και τόν προστατεύει κι ἐκεῖνος φέλνει συνεχῶς και προσεύχεται και δοξάζει τόν Κύριο.

Τότε ὁ ἄπιστος διοικητής ἀπελπίστηκε και ντροπιασμένος ἔδωσε τήν διαταγή νά τόν βγάλη ἕνας στρατιώτης ἀπό τήν πόλι και νά τόν σκοτώση.

Μέ τά χέρια δεμένα, ἀλλά χαρούμενος και προσευχόμενος βιάδιζε ὁ Ἄγιος μαζί μέ τόν στρατιώτη. Βγήκαν ἀπό τήν πόλι και ὅταν ἔφθασαν σέ μιά ἐρημιά ὁ στρατιώτης κάρφωσε μέ δύναμι τό ἀκόρντιό του στήν κοιλιά τοῦ Μάμα. Ὑστερα τό τράβηξε κι ἔφυγε σίγουρος γιά τό τέλος τοῦ Μάρτυρος, πού εἶχε δεχθῆ τό θανάσιμο χτύπημα. Ἐκεῖνος κράτησε μέ τά χέρια του τά ἴδια του τά σπλάχνα και προχώρησε ἀρκετά μέτρα γιά νά μπῆ σέ μιά σπηλιά, πού βρισκόταν ἐκεῖ κοντά. Γονάτισε ὁ ἀξιωμακάριστος και προσευχήθηκε θερμά και παρέδωσε τήν ψυχή του στόν Κύριο τῶν Δυνάμεων. Ἦταν ἡ δεύτερη μέρα τοῦ μηνός Σεπτεμβρίου. Γι' αὐτό και ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας κάθε χρόνο τήν ἴδια μέρα τιμᾷ τήν μνήμη του, μέ ὕμνους και μεγαλυνάρια.

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἴ. Χατζηφώτη

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά,

Θέλω δι' ὀλίγων νά ἀναφερθῶ στήν ἐκτενῆ ἐπιστολή τοῦ ἀγαπητοῦ σέ ὄλους, ὅσοι τόν γνωρίζουν, πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου π. Νικοδήμου Μπαρούση στό τεῦχος 5 τοῦ «Ἐφημερίου».

Τόν π. Νικόδημο γνώρισα στό Μοναστήρι τῆς «Χρυσοποδαρίτισσας», ὅπου ἐδῶ καί δεκαετίες ἔχει ἐπιτελέσει θαυμάσιο ἔργο, μέ ἀποτέλεσμα, ἡ ἱστορική Μονή νά ἔχει ὀδηγηθεῖ σέ νέα ἀκμή. Μιά Μονή, στήν περιοχή τῆς ὁποίας ὁ ὑπογραφόμενος ὑπηρέτησε ἐπί τριετία ὡς ἀγροτικός ἰατρός τόν καιρό πού ἦταν ἔρημη. (Τήν εἰσαγωγή αὐτή κρίνω ἀπαραίτητη ἐπειδή, ἐνῶ ἐκτιμῶ ιδιαίτερα τόν π. Νικόδημο, οἱ ἀπόψεις μου γιά τήν Λατρεία διαφοροποιοῦνται).

Ὁ καθηγητής κ. Σκαλτσῆς –δόκιμος ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας– στό ἄρθρο του τοῦ «Ἐφημερίου» δέν ἐξέφρασε δικές του ἀπόψεις. Ἐξέθεσε αὐτά, πού εἶναι πλέον βεβαιωμένα ἱστορικά, καί τά ὁποῖα ὁ ἀξέχαστος Ἰωάννης Φουντούλης δίδασκε γραπτά καί προφορικά. Ἴσως ἡ ἐπίκληση τοῦ χωρίου πῶς «ἡ Νεαρά τοῦ Ἰουστινιανοῦ ... μόνον προσωρινόν ἀποτέλεσμα εἶχεν», οὐδόλως μαρτυρεῖ καί συμφωνία τοῦ Ἰ.Φ. μέ τήν ἀστοχία τῆς Νεαράς.

Ὁ δέ ὑπαινιγμός ὅτι ὁ Ἰουστινιανός βαρύνεται καί μέ αἰρετικές ἀπόψεις δέν ἀχρηστεύει τό ἔργο τοῦ μεγάλου αὐτο-

κράτορα καί ὡς πρὸς τά ἄλλα. Ἡ Ἐκκλησία μας ἄλλωστε τόν ἔχει κατατάξει στούς Ἁγίους. Καί ἡ μέν ἀναγνώριση ἀγιότητος εἶναι κυρίως ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ στήν Ἐκκλησία Του καί οὐδόλως τεκμήριο «ἀλαθῆτου». Μέ συνέπεια καί ὁ Ἰουστινιανός –καίτοι Ἅγιος– νά μή θεωρεῖται ἀλάνθαστος. Εἶναι τοῦτο γνωστόν καί ἀπό ἄλλες περιπτώσεις, ὅπως τοῦ ἱ. Αὐγουστίνου (Ἅγιος μέν, πλήρης λαθῶν δέ καί πηγές τῆς δικανικῆς ἀντιλήψεως περί τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας).

Ἄν, ὅμως, ἔτσι ἔχουν τά πράγματα, τότε καί ἡ ἐπίκληση χωρίων ἄλλων Ἁγίων (μέ ἀποσιώπηση ἀντιθέτου πνεύματος διδασκῶν), ὅπως τοῦ «Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου», ἢ τοῦ Γρηγορίου Νύσσης, ἢ τοῦ Συμεών Θεσσαλονίκης, ἢ ἄλλων εἶναι ἀνακόλουθη καί –κυρίως– ἐπισηφαλής: Μόνον οἱ Οἰκουμενικές Σύνοδοι θεωροῦνται ἀλάνθαστες.

Τό βασικό, ὅμως, ἐρώτημα παραμένει: Πρέπει νά ξέρει καί νά μετέχει καί νά συμπροσεύχεται ὁ λαός ἢ ὄχι; Ἐρώτημα, τό ὁποῖο μέ ιδιαίτερη φροντίδα ἀσχολοῦνται οἱ πλεῖστοι ταγοί τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Παύλου καί τοῦ Χρυσοστόμου, μέχρι τίς ἡμέρες μας (ἀπαντώντας καταφατικά).

Τί φοβούμαστε ἄραγε ἀπό τήν φυσική ἐκφορά –καί ὄχι τήν παθητική ἀνάγνωση– τῶν εὐχῶν στήν Εὐχαριστία; Μήπως κλονισθῆ τό ἀπόρθητον τεῖχος μερικῶν

τερατώδους μεγέθους τέμπλων; Ἡ μήπως συναγελασθῆ «οὗτοις ὁ λαός, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον» μέ ἡμᾶς τοὺς ἐπαῖοντες; Ἄδυνατῶ νὰ τὸ καταλάβω. Τὸ προσωπικό μου «ἄνοιγμα» στὸν ὀρίζοντα τῆς πίστεως ἦταν, ὅταν ἄκουσα τὸν μακαριστὸ π. Χαρίτωνα Πνευματικάκι νὰ λειτουργεῖ θριαμβικά, «ἐνώπιος ἐνωπίω» μέ τὸν Κύριο, ἀποκαλύπτοντάς μας τὸν θησαυρὸ τῶν ἱερατικῶν εὐχῶν καὶ τὴν ἀλήθεια τῆς Λατρείας.

Ἄς προσέξουμε ὅμως κι ἄς φυλαχθοῦμε ἀπὸ νέους διχασμούς. Τὸ βέβαιο εἶναι πὼς ἡ Λειτουργία ἔτσι ἢ ἄλλιῶς πραγματώνεται. Ἐπειδὴ ἄλλος εἶναι ὁ Ἱερουργὼν. Καὶ τὸ ποιὸς εἶναι ὁ τρόπος ὁ καταλληλότερος γιὰ τὴν δική μας φτωχὴ ἱερουργία, ἄς τὸ σταθμίσουμε ἀνάλογα μέ τίς συνθήκες τῆς κάθε ἐνορίας. Νὰ μὴ ξεχνᾶμε, πὼς καθρέφτης τῆς ἐπιτυχοῦς ἢ ὄχι διακονίας μας εἶναι ἡ ἀκμὴ ἢ ἡ παρακμὴ τῆς. Τὰ τυπικά γέγονεν διὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι τὸ ἀντίστροφο...

Μέ ἀγάπη

Πρωτοπρ. - Γιατρός Πέτρος Μαριᾶτος
Ἁγία Πελαγία Κυθήρων, 802 00

Ἁξιότιμε κ. Διευθυντά,

Δίχως νὰ προτίθεται νὰ καταχρασθῶ τὴν φιλοξενίαν τοῦ «Ἐφημερίου», ζητῶ τὴν ἀνοχήν σας ὅπως δευτερολογῆσω ἄπαξ, μετὰ τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς συντομίας, διὰ νὰ ὀλοκληρώσω τὴν σκέψιν μου ἔναντι τοῦ σεβαστοῦ καὶ διακεκριμένου συνομιλητοῦ μου, Καθηγητοῦ κ. Παναγιώτου Σκαλτσῆ, τὸν ὁποῖον εὐχαριστῶ εὐλικρινῶς, διότι ἐδέχθη νὰ ἀπαντήσῃ εἰς ἀντιρροήσεις μου.

Ἡ διατύπωσίς μου θὰ εἶναι σχολαστική, ὄχι ἐπειδὴ ὑπερεκτιμῶ τὸν σχολαστικισμόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ συζήτησίς μας

ἀφορᾷ εἰς τὴν λειτουργικὴν στοιχείωσιν, ἢ ὁποῖα μόνον σχολαστικῶς προσεγγίζεται. Ἡ προσέγγισις δὲ αὐτῆ –συνήθης καὶ εἰς αὐτάς ἀκόμη τάς Οἰκουμενικάς Συνόδους– εἶναι ἀπαραίτητος προϋποθέσις πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης ἐρμηνευτικῆς αὐθαιρεσίας, κατὰ τὴν μετασχολαστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς λειτουργικῆς θεολογίας.

α) Καίτοι τὸ θέμα μας δὲν εἶναι ὁ μακαριστὸς Καθηγητὴς Ἱ. Φουντούλης ἀλλὰ αἱ εὐχαί, θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω ὅτι οὐδεμία πρόθεσις διαστρεβλώσεως τῆς λειτουργικῆς σκέψεως τοῦ Καθηγητοῦ ἐνυπάρχει εἰς τὸ ἄρθρον μου. Μελετῶν κανεῖς, ἐν τῷ συνόλω του, τὸ ἐπίμαχον παράθεμά του εὐκόλως διαπιστώνει ὅτι ὁ Καθηγητὴς δὲν περιορίζεται εἰς μίαν «ἱστορικὴ καταγραφή», ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ εἰς μίαν θεολογικὴν καὶ πνευματικὴν ἀξιολόγησιν τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδράζεται ἡ σύγχρονος ἀπαίτησις τῆς εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν. Ἐάν ἡ ἀξιολόγησις αὐτῆ θεωρητῆται ἀσύμβατος πρὸς ἄλλας ἀπόψεις του, προγενεστέρας ἢ μεταγενεστέρας, τοῦτο ὑποδηλώνει μᾶλλον μίαν ἰδικὴν του ἀνακολουθίαν, ὀφειλομένην ὄχι βεβαίως εἰς ἔλλειμμα γνώσεως, ἀλλ' εἰς τὴν προσπάθειάν του νὰ συγκεράσῃ «οἰκονομικῶς» τὸ λειτουργικὸν πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς κατὰ τὸ «νέον πνεῦμα» τοῦ συγχρόνου κόσμου ἐπιχειρουμένης λειτουργικῆς μεταρρυθμίσεως.

β) Τὸ κατὰ πόσον θὰ ἦταν «ἀδιανόητο» νὰ ἀναγινώσκειται ἡ εὐχή τῆς Ἀναφορᾶς μυστικῶς κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα, δὲν κρίνεται βάσει ὑποκειμενικῶν θεολογικῶν στοχασμῶν, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς «δεκαπέντε αἰῶνας μυστικῆς ἀναγνώσεως τῆς

Ἐναφορᾶς», κατά τούς ὁποίους οὐδέν τό «ἀδιανόητον» ἐπεσήμανε ἡ Ἐκκλησία.

γ) Τό «κοινόν», ἀπό τοῦ ὁποίου κρύπτει ὁ ἅγιος Μάξιμος τήν εὐχὴν τῆς Ἐναφορᾶς, δέν περιορίζεται εἰς μόνους τούς ἀπίστους καί κατηγουμένους –οἱ ὅποιοι ἔχοντες οὕτως ἢ ἄλλως ἐξέλθει τοῦ ναοῦ δέν ἤμπορεῖ νά ᾔσαν ἡ αἰτία τῆς μυστικῆς ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν– ἀλλά συμπεριλαμβάνει ἕν τι μῆτρον καί τάς ἐκτός τοῦ ἱεροῦ βήματος ἰσταμένας τάξεις τῶν πιστῶν. Ἄλλωστε, ἀποδέκται τῆς ἀποσιωπώσεως τά «ἀπόρρητα» «Μυσταγωγίας» δέν ᾔσαν οἱ ἀμύητοι, ἀλλά οἱ μοναχοί. Ὅπως παρατηρεῖ δέ καί ὁ Μ. Βασίλειος, «οἱ τά περί τάς Ἐκκλησίας ἐξ ἀρχῆς διαθεσμοθετήσαντες Ἀπόστολοι καί Πατέρες, ἐν τῷ κεκρυμμένῳ καί ἀφθέγκτῳ τό σεμνόν τοῖς μυστηρίοις ἐφύλασσον. Οὐδέ γάρ ὄλως μυστήριον, τό εἰς τήν δημῶδη καί εἰκαίαν ἀκοήν ἔκφορον». Πρότυπον δέ τῆς ἀποστολικῆς αὐτῆς θεσμοθετήσεως τοῦ «ἀθεάτου» καί «ἀνηκούστου» –ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται καί εἰς «τά τῆς ἐπικλήσεως ῥήματα»– ἀποτελεῖ, κατά τόν Μ. Βασίλειον, τό παράδειγμα τῆς ὑπό τοῦ Μωυσέως σοφῶς θεσμοθετηθείσης ἀποκρύψεως τῶν τελουμένων κατά τήν Λατρείαν, ὅχι μόνον ἔναντι τῶν βεβήλων, ἀλλά καί ἔναντι τοῦ πιστοῦ λαοῦ, κατ' ἀναλογίαν τῶν τάξεων τῆς θεόθεν καθωρισμένης ἱεραρχήσεώς του. Τήν ἀλήθειαν αὐτήν ἐμφαίνει ἐναργέστερα ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὁ ὁποῖος διευκρινίζει ὅτι ἡ τέλεσις τοῦ μυστηρίου διαφυλάσσεται «κεκρυμμένη» καί «ἀφθεγκτος» καί ἀπό αὐτόν ἀκόμη τόν πιστόν «ἱερόν λαόν» τοῦ Κυρίου, ἔτι δέ καί ἀπό αὐτούς τούς μοναχοῦς, οἱ ὅποιοι εἶναι μέλη «τάξεως πασῶν ὑψη-

λοτέρως»· ἐξ οὗ καί ἐλέγχει τόν μοναχόν Δημοφίλον ὅτι, ἐνῶ «οὔτε εἶδεν οὔτε ἤκουσεν οὔτε ἔχει τι τῶν προσηκόντων τοῖς ἱερεύσιν», ἀπετόλμησε νά εἰσέλθῃ «ἐπί τά ἔσω τῶν θείων παραπετασμάτων», (ὅπου μόνον «οἱ περί τό θεῖον ... ἐστηκότες θυσιαστήριον ὀρῶσι καί ἀκούουσι τά θεία τηλαυγῶς αὐτοῖς ἀνακαλυπτόμενα»), μέ ἀποτέλεσμα «ἐκπομπευθῆναι τά ἅγια».

δ) Δέν ἤμπορῶ νά συμμερισθῶ ὅτι «τό κείμενο (Νεαρά) τοῦ Ἰουστινιανοῦ πολύ σοφά ... χαρακτηρίζεται ρωμαλέο», διότι: 1) Ἐκ τῆς ἐποχῆς του ἕως σήμερον, ἄν καί συνεκροτήθησαν τόσες Σύνοδοι, «οὐδεῖς ἠσθάνθη τήν ἀνάγκην νά δώσῃ σημασίαν» εἰς τήν προβληματικήν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, 2) «Μόνον προσωρινόν ἀποτέλεσμα εἶχεν, ἐάν εἶχεν», 3) Ἡ θεολογική θεμελίωσις του περιορίζεται εἰς τήν ἐπικλήσιν τοῦ ἀσχέτου χωρίου: Ἀ Κορ. ιδ' 16-17, δηλαδή εἰς μίαν ἀπλήν ἔκφοράν «ἀναλογικοῦ» συλλογισμοῦ, ὁ ὁποῖος συνιστᾷ τό «ἀσθενέστερο ὡς πρὸς τόν βαθμό πιθανότητος εἶδος ἀτελοῦς ἐπαγωγῆς», καί ὡς ἐκ τούτου ἔχει μόνον πιθανολογικήν ἰσχύν. Ἐρεῖδεται, ἐν ὀλίγοις, ἡ Νεαρά εἰς μίαν πιθανολογίαν καί ὄχι εἰς τήν ἐγκυρότητα ἐνός ἀποδεικτικοῦ ἐπιχειρήματος, ἐλλείψει, προφανῶς, ἰσχυρῶν πατερικῶν ἐρεισμάτων, καί 4) Ὁ ἴδιος ὁ Θεός, διά θαυμαστῶν σημείων, ἀκύρωσεν εἰς τήν πράξιν τήν Νεαράν.

ε) Συμφωνῶ ὅτι «ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης ... συνδέει τή συμμετοχή τῶν πιστῶν στή θεία Εὐχαριστία μέ τό ἄκουσμα τῶν εὐχῶν», ἀλλά ποίων εὐχῶν; Ὁ ἅγιος ὀρίζει εὐκρινῶς ποίας εὐχᾶς ἐννοεῖ: «τόν Ἀρχιερέα ὁπού λέγει ... Εἰρήνη ὑμῖν ... τόν ἱερέα ὁπού λέγει,

Ειρήνη πᾶσι ... τόν διάκονον ὁπού αἰτεῖ νά μᾶς δοθῆ ἄγγελος εἰρήνης». Καί, βεβαίως, δέν ἐννοεῖ τᾶς τελεστικές εὐχάς, αἱ ὁποῖαι «ἀείποτε μυστικῶς καί οὐχί ἐκφώνως» ἀναγινώσκονται.

ς) Οἱ Βυζαντινοί ὑπομνηματισταί διά τοῦ «μυστικῶς» ἐννοοῦν σαφῶς τήν μή εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ ἀνάγνωσιν τῶν ἱερῶν εὐχῶν, κάτι πού ἀντελήφθησαν ἄπαντες οἱ νεώτεροι μεταφρασταί τῶν ἱερῶν αὐτῶν κειμένων, διό καί ἀπέδωσαν τό «μυστικῶς» (καί τό παράλληλόν του «ἡσύχως») διά τῶν: «secreto» (PG 154, 754A), «submissa voce» (PG 150, 399D), «σιωπηρῶς» (Π. ΧΡΗΣΤΟΥ: «Ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα, Ἔργα», ΕΠΕΦ 22, σσ. 93, 133), «μέ χαμηλή φωνή», «σιωπηλά» (Α. ΓΑΛΙΤΗΣ: «Ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα, Ἑρμηνεῖα τῆς θείας Λειτουργίας», Θεσσαλονίκη 1995, σσ. 61, 120), «en secret» (R. BORNET, ἔνθ' ἄνωτ., σ. 166), «silencieusement», «à voix basse» (S. SALAVILLE: *Nicolas Cabasilas, Explication de la divine Liturgie*, SC 4bis, σσ. 122, 221), κ.ἄ. Οὐδεῖς ποτέ τό «μυστικῶς» μετέφρασε διά τοῦ «μυσταγωγικῶς», διότι ἀντελαμβάνοντο ὅτι ὁ ἱερεὺς «μυσταγωγεῖται ... καί μόνος μόνῳ προσλαλεῖ Θεῷ μυστήρια», καλῶν τόν λαόν διά τῶν ἐκφωνήσεων νά μετέξῃ αὐτῆς τῆς μυσταγωγίας (PG 98, 429BC, 436D-437C), οὔτε πάλιν διά τοῦ «κατανουκτικῶς», διότι ἔβλεπαν ὅτι, ὁσάκις ἐπιθυμοῦν οἱ ὑπομνηματισταί νά δηλώσουν τήν (οὕτως ἢ ἄλλως) ὀφειλομένην κατανουκτικὴν συστολήν, γράφουν: «μυστικῶς μετ' εὐλαβείας» (PG 155, 684CD).

ζ) Τό «μυστικῶς» τῶν εὐχῶν τῆς θείας Λειτουργίας δέν μαρτυροῦν μόνον «οἱ κατά τήν Τουρκοκρατία ἐντυπες ἐκδό-

σεις» ἀλλά καί τὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα εὐχολόγια τῶν Θ', Γ' καί ΙΑ' αἰώνων, ἀρχῆς γενομένης ἀπό τόν περίφημον Βαρβερινόν Κώδικα.

η) Ὁ Εὐστράτιος Ἀργέντης, κάθε ἄλλο παρά ὑπαινισσόμενος ὅτι ἢ μή εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ ἀνάγνωσις τῶν εὐχῶν μεταβάλλει τήν θείαν Λειτουργίαν εἰς μίαν λατινικοῦ τύπου «ἰδιωτικὴ ὑπόθεσις», διευκρινίζει σαφῶς ὅτι δέν ἐπιτρέπεται ἢ κατ' ἰδίαν προσευχὴ καθ' ὄν χρόνον «ὁ διδάσκαλος διδάσκει, ὁ ἀναγνώστης ἀναγινώσκει, ὁ ψάλτης ψάλλει». Συνεπῶς, «ἔγκλημα ἁμαρτίας» θεωρεῖ τό νά καταφρονοῦνται «αἱ προσευχαί καί αἱ θεῖαι Γραφαί καί τὰ λοιπὰ ἀναγνώσματα ... (τά ὁποῖα) ἐκφώνως καί τρανῶς ἀναγινώσκονται», καί ὅχι βεβαίως τό νά μὴν ἀκούωνται αἱ ἱερατικά εὐχαί, τήν μυστικὴν ἀνάγνωσιν τῶν ὁποίων σταθερῶς ὑπερασπίζεται, ὡς ἐξ ἀρχῆς θεσμοθετηθεῖσαν καί διαχρονικῶς ἰσχύουσαν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν.

θ) Συμφωνῶ ἀπολύτως μετὰ τοῦ σεβαστοῦ Καθηγητοῦ περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς «urbi et orbi» μεταδόσεως τῆς θείας Λειτουργίας, ἢ ὁποῖα, χάριν μιᾶς «κοντόφθαλμης» ποιμαντικῆς οἰκονομίας, καταστρατηγεῖ ὀλόκληρον τήν λειτουργικὴν θεολογίαν τῆς Ἐκκλησίας. Διά τοῦτο καί θεωρῶ ἐπιτακτικὴν τήν ἀνάγκην ἐμμονῆς εἰς τήν παράδοσιν τοῦ ἀπορρήτου, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νά διαφυλάξῃ τήν ἱερότητα τῶν μυστηρίων της ἀπὸ κάθε μορφῆς ἐκπόμευσιν.

Μετὰ τιμῆς,

ἀρχιμ. Νικόδημος Μπαρούσης,

Ἱ. Μονὴ Χρυσοποδαριτίσσης - Νεζερών.

Σ.Σ. Λυπούμεθα, διότι ἔλλειψε χώρου οἱ ὑποσημειώσεις πού συνόδευαν τήν ἐπιστολή, παραλείφθηκαν.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ

Έπιμέλεια: Σταύρος Τερζής

- Ἁγίου Λουκά (Ἀρχιεπισκόπου Κριμαίας), *Λόγοι Ἀληθείας καί Παρακλητικὸς κανὼν*, ἐκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 2010.
- Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, *Συναξαριστῆς (μὲ ἐνσωματωμένο τό Νέο Μαρτυρολόγιο καί τό Νέο Ἐκλόγιο). Τόμος Α΄. Σεπτέμβριος-Ὀκτώβριος. Ἀπόδοση στή Νεοελληνική*, ἐκδ. Συνοδεία Σπυρίδωνος Ἱερομονάχου, Ἱερά Καλύβη «Ἅγιος Σπυρίδων», Νέα Σκῆτη, Ἅγιον Ὅρος 2011.
- Αἰμιλιανοῦ Σιμωνοπετρίτου (ἀρχιμ.), *Ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ*, ἐκδ. Ἴνδικτος, Ἀθήνα 2011.
- Ἀνσίμωφ Γεωργίου, «*Ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ*». *Ἡ σταυρική πορεία τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρα π. Παύλου Ἀνσίμωφ (1891-1937)*, ἐκδ. Ἀρχονταρῖκι 2010.
- Βίττη Εὐσεβίου (ἀρχιμ.), *Βίος καί πολιτεία τοῦ δικαίου καί πολυάθλου Ἰώβ (ἀνάλυση στό βιβλίον τοῦ Ἰώβ), τόμος Α΄*, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος 2010.
- Γρηγορίου ἱερομονάχου, *Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, ἐκδ. Ἱερὸν Κουτλουμουσιανόν Κελλίον Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἅγιον Ὅρος 2009.
- Τοῦ ἰδίου, *Γίνεσθε ἔτοιμοι. Προσέγγιση στό μυστήριον τοῦ θανάτου*, ἐκδ. Ἱερὸν Κουτλουμουσιανόν Κελλίον Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἅγιον Ὅρος 2008.
- Διακουμάκου Ἡλία (ιερέως), *Ἀκολουθία τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἐγκόλπιο γιά τή θεία Μετάληψη (ἀπόδοση στή Νεοελληνική)*, ἐκδ. Παρρησία, Ἀθήνα 2010.
- Τοῦ ἰδίου, *Θεία Κοινωνία. Σχόλια καί ἐλεύθερη νεοελληνική ἀπόδοση κειμένων*, ἐκδ. Παρρησία, Ἀθήνα 2010.
- Καρακόλη Κωνσταντίνου (ἐπιμέλεια), *Τό χάρισμα τῆς «διάκρισης» στήν ὀρθόδοξη πνευματική καθοδήγηση*, ἐκδ. Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος, Μήλεσι 2011.
- Κορναράκη Ἰωάννη, *Ὁ κατά φαντασία χριστιανὸς κάτω ἀπὸ τό φῶς τῆς εἰκόνας τοῦ πατερικοῦ ἀνθρώπου. Ἐνα πρόβλημα φαντασιακῆς χριστιανικῆς αὐτοκριτικῆς*, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Παντοκράτορος Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἅγιος Ἀθανάσιος Κερκύρας, Ἀθήνα 2011.
- Κυλέκογλου Βασιλικῆς, *Ἡ γυναίκα καί ὁ ἄνδρας στίς διδαχές τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ*, ἐκδ. Παρρησία, Ἀθήνα 2010.
- Μαυροκέφαλου Ἄν. - Φραγγελάκη Παν. (ἐπιμ.), *Ἡ προσευχητική καί λαματική δύναμη τῶν Ψαλμῶν. Τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου*, ἰδ. ἐκδ., Ἀλεξανδρούπολη 2011.

- ΑΡΧΙΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: *Ἀπολυτίκιον. Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός. Ἱερά Μονή Ἰβήρων 2011.*

Ἡ πνευματική προσωπικότητα τοῦ π. Βασιλείου εἶναι ἀπό χρόνια γνωστή στό εὐρύ κοινό, καί ὄχι μόνον σέ ὄσους συνδέονται στενά μέ τό Ἁγιώνυμο Ὅρος. Τό νέο του βιβλίό ἀποτελεῖ μία ἀκόμη ἔκφραση πνευματικότητας, πού ἐκπηγάζει ἀπό τά κείμενα πού περιέχονται σ' αὐτό καί τά ὁποῖα, ἄν καί ἀναφέρονται σέ διαφορετικά, σέ πρώτη ματιά θέματα, (εἶναι κυρίως εἰσηγήσεις σέ συνέδρια καί ἐκδόσεις μέ τήν εὐκαιρία ἐκθέσεων σχετικῶν μέ τόν Ἄθω), τήν βαθειά θεολογική κατάρτιση τοῦ συγγραφέα, ὁ ὁποῖος, ἔχοντας ζήσει τήν ἀλήθεια τῆς πίστεως ὡς βιουμένης λειτουργικῶς θεολογίας, ἔχει δεχθεῖ «τή δωρεά τῆς μελλούσης βασιλείας ἀπό σήμερα καί ἔχει ἀποκτήσει δυνατότητες» τέτοιες, ὥστε νά προσφέρει στόν ἀναγνώστη του ξεκαθαρισμένα καί κατανοητά τήν δύναμη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ὅπως σημειώνει προσφυῶς γιά τόν «Μανουήλ Πανσέληνο καί τήν θεολογία» ὁ ἴδιος. Μέ τόν τρόπο αὐτόν ἀναπτέρωνει τόν ἀναγνώστη, τοῦ δείχνει ὅτι μέ τήν ἀξιοποίηση τῶν κατακτήσεων τῶν παλαιότερων μπορεῖ νά ἀνεβάσει τό ἐπίπεδο τῆς δικῆς του ὁποιας διακονίας στόν κόσμον ἢ στόν μοναχισμό. Ἐνδιαφέρουσα ἡ θέση σχετικά μέ τήν σπουδή τῆς θεολογίας στά φοιτητικά ἔδρανα σέ ἀντιπαράθεση πρός τήν προσωπική ἐπαφή μέ τήν πνευματική μας παράδοση στό Ἅγιον Ὅρος, ὅπου «χρησιμοποιεῖται μία ἄλλη θεολογική γλώσσα». Ἐξοχος χειριστής αὐτῆς τῆς γλώσσας, ἐπανέρχεται ἐπανειλημμένως στόν συμβολισμό τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, ὡς φωτός παρακλήσεως μέσα στή νύχτα καί τόν ἀγώνα τοῦ βίου γιά ὅλο τόν κόσμον. «Τόν καιρό τῆς κρατικῆς ἀποσυνθέσεως ἔχουμε τήν παρουσία τῆς οὐρανίας συνθέσεως καί ἀρμονίας», γράφει κάπου ἀναφερόμενος σέ ἄλλη ἐποχή, ἀλλά προφητικά καί γιά κάθε ἐποχή. Καί σχεδόν κλείνοντας τό βιβλίό, δίνει τό στίγμα τοῦ Ἁγίου Ὅρους, πού βέβαια εἶναι διάχυτο σέ ὅλες τίς σελίδες του. «Τό Ἅγιον Ὅρος εἶναι ἕνας τόπος θεολογικός καί ὄχι γωγραφική περιοχὴ. Εἶναι μία μαρτυρία Χάριτος πού καταργεῖ τίς ἀποστάσεις τῶν χωρισμῶν, ἐνώνει τούς ἐγγύς καί τούς μακράν, τούς ζῶντες καί τούς κεκοιμημένους».

- Κυριακοδρόμιο, Γραπτὰ κηρύγματα βιβλικῶν θεολόγων στά εὐαγγελικά ἀναγνώσματα, Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθήνα 2011.

Δώδεκα βιβλικοί θεολόγοι παρουσιάζουν γραπτὰ κηρύγματα συνιστώντας ἕνα ὑποδειγματικό Κυριακοδρόμιο καί θέτοντας ἐπί τάπητος μέ σοβαρότητα καί εὐθύνη ἕνα θέμα πού ταλανίζει τήν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας στήν Ἑλλάδα ἐδῶ καί χρόνια. Ὁ

Σταῦρος Ζουμπουλάκης, μέ τόν γνωστό μεστό καί παραστατικό λόγο του καί τό γνήσιο ἐνδιαφέρον του γιά τά πρόσωπα καί τά πράγματα στόν χῶρο τῆς Πίστης γενικότερα, ἀκροθιγῶς δίνει τό ἱστορικό καί τό σημερινό στίγμα αὐτοῦ του προβλήματος. Ὁ γνωστός ἀπό τήν συνεργασία του μέ τή στήλη τῆς Διακονίας τοῦ Λόγου τοῦ « Ἐφημερίου», π. Ἀντώνιος Πινακούλας παραθέτει σύντομο σημεῖωμα γιά τά Κυριακοδρομία. Τά κείμενα πού περιλαμβάνονται, ἔγραψαν μέ ἀλφαβητική σειρά οἱ καθηγητές, οἱ ὁποῖοι σχεδόν στό σύνολό τους, ἀνήκουν στό χῶρο τῆς Ἱστορίας καί Ἐρμηνείας τῆς Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης: Σ. Ἀγουρίδης, Χαρ. Ἀματζίδης, Σωτ. Δεσπότης, Θ. Ἰωαννίδης, Ἰω. Καραβιδόπουλος, Χρ.Καρακόλης, Μιλτ. Κωνσταντίνου, Κ. Μπελέζος, Στ. Α. Παπαλεξανδρόπουλος, Γ. Πατρῶνος, Αἰκ. Τσαλαμπούνη καί Στ. Χατζησταματίου. Τά κηρύγματα αὐτά δέν ἐκφωνήθηκαν ἐνώπιον μιᾶς συγκεκριμένης κοινότητας καί τά προφανῆ σκοπούμενά τους ἐλπίζουμε νά τύχουν τῆς προσοχῆς τῶν ἀρμοδίων, ὅχι γιά τήν δικαίωση τῶν συντελεστῶν, (θεωροῦμε πῶς εἶναι τό μόνον πού δέ τούς ἐνδιαφέρει) ἀλλά γιά τήν πλήρωση ἑνός σημαντικοῦ κενοῦ στήν σημερινή ποιμαντική τῆς Ἐκκλησίας μας.

○ *Ψυχῆς Δρόμοι. Ἐκεῖ πού οἱ ψυχολογικές ἐπιστῆμες συναντῶνται μέ τήν πίστη. Περιοδική, ἀνά ἐξάμηνο ἔκδοση (τ. Α', Ἰούνιος 2011). Ἐκδόσεις Ἄρμος, Διευθυντής Σύνταξης: π. Βασίλειος Θερμός.*

Νέα ἐκδοτική προσπάθεια πού στοχεύει στόν διάλογο τῶν ψυχολογικῶν ἐπιστημῶν μέ τήν θεολογία, σέ ἐποχή κατά τήν ὁποία ἔχει ἀναπτυχθεῖ στήν ἑλληνική κοινωνία τό αἶτημα γιά τήν διερεύνηση τῶν σημείων αὐτῆς τῆς ἐπαφῆς. Ἀπευθύνεται σέ εὐρύ κοινό πού περιλαμβάνει τούς εἰδικούς (ψυχολόγους καί ψυχιάτρους), τούς κληρικούς πού ἀναγνωρίζουν τήν σημασία τῶν ψυχολογικῶν γνώσεων στήν ποιμαντική τους ἀποστολή, τούς ἐπιστήμονες ἄλλων χώρων πού ἀντιλαμβάνονται τή σημασία τῆς ἐπαφῆς τῶν δύο κόσμων, τούς ἐκπαιδευτικούς, τούς γονεῖς, ἀλλά καί σέ ὅσους ἡ ψυχολογική εὐαισθητοποίηση ὀδήγησε στό αἶτημα τῆς πίστεως ἐπειδή χωρίς αὐτήν ἔμεινε λειψή. Στό πρῶτο τεῦχος συνεργάζονται πολλοί Ἕλληνες καί ξένοι, κληρικοί καί λαϊκοί ἐπιστήμονες. Ποιητική, ἀλλά καί χαρακτηριστική τῆς ποιότητας τῶν συντελεστῶν τῆς ἔκδοσης, ἡ ἐπιλογή τῶν τίτλων τῶν διαφόρων τομέων τῆς ὕλης (λεωφόροι, μονοπάτια, ξέφωτα, γέφυρες, πεζόδρομοι, σταυροδρομία, πλατείες), κάτω ἀπό τούς ὁποίους στεγάζονται κύρια ἄρθρα, συνεντεύξεις, κλινικές συζητήσεις περιπτώσεων, σχολιασμός βιβλίων, βιωματικά κείμενα, βιβλιοκρισίες, εἰδήσεις, ἐπιστολές καί ἄλλα ἐνδιαφέροντα. Καλοτάξιδο!

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

● Δέν θά μπορέσουμε ποτέ νά ἐννοήσουμε τό μεγαλεῖο τῆς Ἐκκλησίας, ἂν δέν σκεφτοῦμε πῶς εἶναι στεριωμένο, ὄχι πάνω στά χρηματοπιστωτικά ἰδρύματα, οὔτε πάνω στίς πολιτικο-οἰκονομικές αὐτοκρατορίες τοῦ κόσμου, ἀλλά ἐπάνω στά ὅσα ἀμέτρητων ἀγίων μαρτύρων καί ὁσίων κάθε ἔθνους, φύλου καί κάθε ἡλικίας. Μέ αὐτές τίς σκέψεις ὑποδέχθηκαν κληρος καί λαός στήν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Βελβεντοῦ στίς 30.7.2011 τό ἱερό λείψανο τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ ἀπό τό Μοναστήρι του στόν Ὑόλυμπο, μέ τήν ἐνθουσιώδη συμμετοχή τῶν παιδιῶν τοῦ μοτοσικλετιστικοῦ ὀμίλου Βελβεντοῦ, τοῦ ἵππικοῦ συλλόγου Βελβεντοῦ Ἑἰσὸς Γεώργιος «οὔτοι ἐν ἵπποις», τῆς μουσικῆς μπάντας, «ἐν χορδαῖς καί ὀργάνοις». Τό ἱερό Λείψανο παρέμεινε στόν Βελβενδό ὡς τίς 21 Αὐγούστου.

● Τά ἐγκαίνια τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγίας Μαρίνης στήν Παλιουργιά τῆς ἐνορίας Μελίβοιας Ἁγιάς τέλεσε στίς 31.7.2011, παρουσία πλήθους κατοίκων τῆς περιοχῆς, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος, χαρακτηρίζοντας «εὐλογία» γιά τόν τόπο τήν παρουσία καί τήν ὑπαρξη τῆς Ἐκκλησίας.

● Στό ἀπομακρυσμένο, ἀλλά πανέμορφο Πουρί, στήν ἄκρη τοῦ Πηλίου, τήν 1.8.2011, μετά τήν πρώτη Παράκληση πρός τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, στόν Ἱ. Ν. Ἁγίου Δημητρίου, ὁ Σεβ. Δημητριάδος τέλεσε τά ἐγκαίνια τῆς νέας κατοικίας τοῦ Ἐφημερίου τοῦ χωριοῦ, στόν περιβάλλοντα χῶρο τοῦ Ναοῦ, πού δημιουργήθηκε μέ σημαντική δωρεά τοῦ καταγόμενου ἀπό τό Πουρί κ. Ν. Νικολάου, μέ τήν μερίμνα καί καθοδήγησι τοῦ π. Ἀθανασίου Δελεντζέ καί τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου. Κατά τήν τελετή τῶν ἐγκαινίων, ὁ π. Ἀθανάσιος ἀναφέρθηκε διεξοδικά στήν εὐεργετική παρουσία τοῦ δωρητῆ, ὁ ὁποῖος, ἂν καί ἔφυγε ἀπό τό χωριό του σέ ἡλικία 10 ἐτῶν, δέν ἔπαψε νά ἐνδιαφέρεται καί νά μεριμνᾷ γιά τήν πρόοδό του.

● Στίς 19.7.2011 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ Ἀρχιμ. Νίκων Κοτσόβολης, Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Παναγίας Φανερωμένης Ὑψηλῶν Ἀλωνίων Ξυλοκάστρου. Ὁ π. Νίκων χειροτονήθηκε Διάκονος τό ἔτος 1946 ἀπό τόν Μητροπολίτη Κορίνθου Μιχαήλ καί Πρεσβύτερος ἀπό τόν Μητροπολίτη Προκόπιο τό 1952. Διορίσθηκε ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγίου Γερασίμου Ξυλοκάστρου καί μετά τήν σύστασι τῆς ἐνορίας «Παναγίας Φανερωμένης» ἐφημέριός της. Ὑπῆρξε δραστήριος Κληρικός καί ἐπί μία ἐξηκονταπενταετία διακόνησε εὐόρκως τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καταλείποντας φήμη ἁοκνοῦ καί ἀνύστακτου Ἐφημερίου, ὁ ὁποῖος ὡς τήν τελευτή του ἀναλώθηκε στήν διακονία. Ἀνοιχοδόμησε ἐξ ὑπαρχῆς τό μοναδικό μνημεῖο τῆς Παναγίας τῆς Φανερωμένης Ξυλοκάστρου κατά τά πρότυπα τῶν Παλαιοχριστιανικῶν Βασιλικῶν. Κό-

σημειώσε τον Ἰ. Ν. Ἀγ. Γερασίμου, ἀνοικοδόμησε τὰ παρεκκλήσια τῶν Ἀγ. Φανουρίου, Ἀγ. Παρασκευῆς καί τόν Νεκροταφειακὸ Ἰ. Ν. Ναὸ τοῦ Ἀγ. Νίκωνος στὸ Ξυλόκαστρο καί τόν ὑπαίθριον μεγαλοπρεπῆ Ἰ. Ν. Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ, πού βρῆσκειται δίπλα στὴν βασιλικὴ τῆς Παναγίας τῆς Φανερωμένης. Ἔργα μεγαλεπήβολα, γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῶν ὁποίων ἀπαιτήθηκαν κόποι καί θυσίες. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλη στὸν Ἰ. Ν. Παναγίας Φανερωμένης, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Κορίνθου κ. Διονυσίου μετὰ τὴν συμμετοχὴ πολλῶν Κληρικῶν καί πλήθους πιστῶν.

● Ἐφυγε ἀπὸ τὴ ζωὴ ὁ ἄοκνος ἐργάτης τοῦ Ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου Ἀρχιμ. Χαρίτων Ζαχαρόπουλος, ὁ ὁποῖος διακόνησε τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ διάφορες ἐφημεριακές θέσεις, μετὰ τελευταία αὐτὴν τοῦ Ἰ. Προϊσταμένου τοῦ Ἐνοριακοῦ Ἰ. Ν. Ἀγίου Παύλου Ν. Σεπολίων, τῆς Ἰ. Μ. Περιστερίου. Τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας προεξῆρχε ὁ Σεβ. Περιστερίου κ. Χρυσόστομος συμπαραστατούμενος ἀπὸ τοὺς Μητροπολίτες Χαρτοῦμ κ. Ἐμμανουὴλ καί Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομο καί ἀρκετοὺς κληρικούς.

● Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Πρωτ. Παναγιώτης Μπαλκανᾶς, ὁ ὁποῖος διακόνησε ἐπὶ χρόνια στὴν ἐνορία τοῦ Ἰ. Ν. Ἀγίου Νικολάου Πειραιῶς. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία τελέσθηκε στὸν Ἰ. Ν. Τιμίου Σταυροῦ στὰ Γλυκὰ Νερά Ἀττικῆς, ὅπου κατοικοῦσε τὰ τελευταία χρόνια. Τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας προεξῆρχε ὁ Σεβ. πρ. Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, συμπαραστατούμενος ἀπὸ τὸν Σεβ. Νικαίας κ. Ἀλέξιο, στὴν Μητρόπολη τοῦ ὁποῖου διακονεῖ ὁ υἱὸς τοῦ μεταστάντος Πρωτ. π. Δημήτριος.

● Τὸν μέχρι πρό τινος Κόπτη, προϊστάμενο τῆς κοινότητος τῶν Κοπτῶν Ἀθηνῶν π. Ἀθανάσιος, χειροτόνησε στίς 6.8.2011 σὲ Διάκονο στὸν Ἰ. Ν. Μεταμορφώσεως Π. Κοκκινιάς ὁ Σεβ. Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ. Ὁ νέος διάκονος εἶναι οἰκογενειαρχῆς, ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, γλωσσομαθῆς καί ἔχει ἐγκατασταθεῖ στὴ χώρα μας ἀπὸ τό 1980. Ὁ π. Ἀθανάσιος ἔλαβε τὸν δεῦτερο βαθμὸ τῆς ἱερωσύνης στίς 15 Αὐγούστου στὸν Ἰ. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Παλαιᾶς Κοκκινιάς.

● Στὸ πλαίσιο τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Παναγίας τῆς Εἰκονίστριας στίς 2 καί 3 Ἰουλίου, πού τελεῖται κάθε χρόνο μετὰ κατανύξη, μετὰ τὴν τήρηση τῶν παλαιῶν ἐθίμων τοῦ νησιοῦ πού συνδέονται μετὰ τὴν πανήγυρη αὐτὴ καί μετὰ ἀφορμὴ τὴν συμπλήρωση ἑκατὸν ἐτῶν ἀπὸ τὴν κοίμησιν τοῦ μεγάλου Σκιαθίτη Λογοτέχνη Ἀλέξανδρου Παπαδιαμάντη, ἡ Ἰ. Μ. Χαλκίδος διοργάνωσε, μετὰ μεγάλη ἐπιτυχίαν στίς 3.7.2011 στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῶν Ἐνοριῶν Σκιαθοῦ, Ἡμερίδα πρὸς τιμὴν τοῦ ἀξίου γόνου τῆς Σκιαθοῦ. Παράλληλα μετὰ αὐτὴν τελέσθησαν καί τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκθεσῆς Ζωγραφικῆς «Δώδεκα Διηγήματα-Δώδεκα Εἰκόνες» τοῦ σκιαθίτη ἀγιογράφου κ. Κ. Κουτούμπα, ὁ ὁποῖος μετὰ τὰ ἔργα του ἐπιχείρησε εἰκονογραφικὴ παρέμβαση στὴν πνευματικότητα τοῦ Σκιαθίτη λογοτέχνη, γιὰ τὴν ὁποία μίλησε ἡ Διευθύντρια τοῦ Ἀγιογραφικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Μουσείου Μπενάκη, κ. Ἀνθή Βαλσαμάκη. Εἰσηγητὲς ἦσαν ὁ κ. Ἄγγελος Μαντᾶς, Σχολικὸς Σύμβουλος Φιλολόγων, μετὰ θέμα: «Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης: τότε καί τώρα», ὁ κ. Ἀνέστης Κεσελόπουλος, καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. μετὰ θέμα: «Οἱ ἄλλοι γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη», καί ὁ Πρωτ. π. Γεώργιος Σταματᾶς, Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Σκιαθοῦ, πού εἶχε ὡς θέ-

μα «Ὁ Παπαδιαμάντης στήν ἐποχή του». Λίγο πρὶν τὸ τέλος, ὁ Κ. Κουτούμπας, συνοδεῖα ἰσοκρατημάτων ἀπὸ τὸν κ. Ἰ. Ἀγγ. Μαντᾶ καὶ τὸν π. Φιλόθεο Θεοχάρη, ἔφωσαν μὲ πιστότητα στὸν κολλυβαδικὸ τρόπο, ἕνα τροπᾶριο τῶν στιχηρῶν τῶν Αἰῶνων ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἀντίπα «Νῦν τὸ ἔαρ ἀνέτειλεν...», ἔργο τοῦ ἴδιου τοῦ Παπαδιαμάντη, ἐνδεικτικὸ τῆς ποιητικῆς του δεινότητος.

● «Ἡ Ὁρθόδοξη Πρεσβυτέρα στὴ σκιά ἢ στὸ πλευρὸ τοῦ Ἱερέα;» ἦταν τὸ θέμα πού ἀπασχόλησε τὴν καθιερωμένη Σύναξη Πρεσβυτερῶν, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε φέτος στὶς ἐγκαταστάσεις τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος «Χριστιανικὴ Ἐλπίς», μὲ τὴ μέριμνα καὶ φροντίδα τῆς Ἰ. Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως. Ὁμιλήτρια ἢ Καθηγουμένη τῆς Ἰ. Μ. Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μικροκάστρου Σιατίστης Θεολογία μοναχῆ, ἡ ὁποία στήν ἐμπεριστατωμένη εἰσήγησή της, συσχέτισε τὴ ζωὴ τῆς ὀρθόδοξης μοναχῆς μὲ αὐτὴν τῆς ὀρθόδοξης πρεσβυτέρας.

ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΑ Ἐπειδὴ κατὰ καιροὺς πολλοὶ κληρικοὶ ζητοῦν νὰ ἐνημερωθοῦν γιὰ τὸν ἀκριβῆ μισθὸ πού λαμβάνει ἕνας πρωτοδιοριζόμενος κληρικός, παραθέτουμε παρακάτω τὸν σχετικὸ πῖνακα μισθοδοσίας τῶν πρωτοδιοριζομένων Ἐφημέριων μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα ἀναλόγως τῆ Μισθολογικῆ Κατηγορίας πρὸς γνῶση των.

1) Κληρικός ἀνήκων εἰς τὴν Α' (ΠΕ4) Μισθολογικὴ Κατηγορία λαμβάνει τίς ἐξῆς μηνιαῖες ἀποδοχές: Βασικὸς Μισθός: 985,00 €. Ἐπίδομα Εἰδικοῦ Λειτουργήματος: 214,54 €. Ἐπίδομα Γάμου: 35,00 €. Ἐπίδομα τέκνων: ἀνάλογα πόσα τέκνα ἔχει, διὰ τὸ πρῶτο εἶναι 18,00 €– διὰ τὸ δεῦτερο 18,00 €– διὰ τὸ τρίτο 47,00 €– καὶ τὸ συγκεκριμένο ἐπίδομα ἀνεβαίνει κλιμακωτὰ ἀνάλογα μὲ τὰ τέκνα πού ἔχει πρωτοδιοριζόμενος κληρικός. Ἐπίδομα προβλημ. παραμεθ. περιοχῆς ἀνάλογα σέ ποιὸ Νομὸ ὑπάγεται ὁ Κληρικός, ἐὰν εἶναι σέ Νομὸ χαρακτηρισμένο ὡς Παραμεθόριο λαμβάνει: 97,15 €, ἐὰν εἶναι σέ Νομὸ χαρακτηρισμένο ὡς προβληματικὸ λαμβάνει: 40,48 €. 2) Κληρικός ἀνήκων εἰς τὴν Β' (ΤΕ) Μισθολογικὴ Κατηγορία λαμβάνει τίς ἐξῆς μηνιαῖες ἀποδοχές: Βασικὸς Μισθός: 938,00 €. Ἐπίδομα Εἰδικοῦ Λειτουργήματος: 186,21 €. Ἐπιδόματα Γάμου, τέκνων καὶ προβλημ. παραμεθ. περιοχῆς ὅτι ἰσχύει στήν Α' Κατηγορία. 3) Κληρικός ἀνήκων εἰς τὴν Γ' (ΔΕ2) Μισθολογικὴ Κατηγορία λαμβάνει τίς ἐξῆς μηνιαῖες ἀποδοχές: Βασικὸς Μισθός: 830,00 €. Ἐπίδομα Εἰδικοῦ Λειτουργήματος: 174,06 €. Ἐπιδόματα Γάμου, τέκνων, προβλ. παραμεθ. περιοχῆς ὅτι ἰσχύει εἰς τὴν Α' Κατηγορία. 4) Κληρικός ἀνήκων εἰς τὴν Δ' (ΥΕ0) Μισθολογικὴ Κατηγορία λαμβάνει τίς ἐξῆς μηνιαῖες ἀποδοχές: Βασικὸς Μισθός: 711,00 €. Ἐπίδομα Εἰδικοῦ Λειτουργήματος: 101,92 €. Ἐπιδόματα Γάμου, τέκνων, προβλ. παραμεθ. περιοχῆς ὅτι ἰσχύει εἰς τὴν Α' Κατηγορία. Διευκρινίζεται ὅτι οἱ ὡς ἄνω μηνιαῖες ἀποδοχές ἰσχύουν γιὰ τοὺς πρωτοδιοριζομένους Κληρικούς, οἱ ὁποῖοι ματὰ ἀπὸ ἕνα χρόνον ὑπηρεσίας ἀλλάζουν Μισθολογικὸ Κλιμάκιο, τὸ ἐπόμενο κλιμάκιο ἀλλάζει κάθε δύο χρόνια. Ἐπίσης οἱ ὡς ἄνω ἀποδοχές εἶναι ἀκαθάριστες δίχως τίς κρατήσεις καὶ αὐτονόητο εἶναι ὅτι δὲν λαμβάνουν ἐπιδόματα Γάμου καὶ τέκνων οἱ Ἰ. Ἀγαμοὶ Κληρικοί.

Π. Γεώργιος Βαμβακίδης

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοσ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
Αριθμός Άδειας
10

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203